ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΘΕΑΚΗ

Ο θρόνος της ευτυχίας

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ:
6.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ

ΨΥΧΟΓΙΟΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Ο θρόνος της ευτυχίας**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Δήμητρα Μανθεάκη
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Μαρία Μπανούση
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Γιώργος Ανδρεάδης
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016
© Φωτογραφιών εξωφύλλου: Roshan_NG, CristinaMuraca, Kamenetskiy Konstantin, Pixomar/shutterstock
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

Πρώτη έκδοση: Μάρτιος 2016, 6.000 αντίτυπα

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-1374-7
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-1375-4

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοΐου 121, 144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psichogios.gr
www.psichogios.gr • **http://blog.psichogios.gr**

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head Office: 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psichogios.gr
www.psichogios.gr • **http://blog.psichogios.gr**

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΘΕΑΚΗ

Ο θρόνος της ευτυχίας

ΨΥΧΟΓΙΟΣ

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Εγώ, η γυναίκα του Ταλιμπάν, Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2005
Είχα μόνο εσένα, Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2012
Μια στιγμή αρκεί..., Ωκεανός, 2013
Άγγιγμα από πάγο, Ωκεανός, 2014
Sex and the Greek village, Ωκεανός, 2015

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

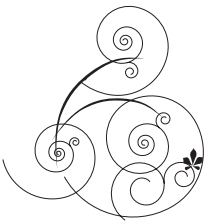

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μαρίνα

Ημουν σχεδόν έξι χρόνων όταν φωνές με ξύπνησαν από τον μεσημεριανό ύπνο μου εκείνη την Κυριακή του Δεκέμβρη. Η νονά μου η Φιλιώ, που είχε ένα εμπορικό κατάστημα στο Ηράκλειο της Κρήτης, μιλούσε έντονα με τη μάνα μου. Είχε έναν περίεργο τρόπο να μιλάει η νονά, στομφώδη και δραματικό, όπως θα τον προσδιόριζα αργότερα, σε μεγαλύτερη ηλικία, καθώς ήταν γεμάτος παρομοιώσεις, για να κάνει τα λεγόμενά της πιο ζωντανά και φορές-φορές πιο ανησυχητικά.

«Πάει, Αγγέλα μου, το χρήμα, εξανεμίσθηκε, χάθηκε!» της έλεγε. «Θέλεις τσουβάλια χαρτονομίσματα για να αγοράσεις μια οκά κρέας, όταν και αν το βρεις. Τα χιλιάρικα έγιναν πενταροδεκάρες, οι μετοχές μπήκαν σε σκονισμένα ράφια, τα γραμμάτια πετάχτηκαν σαν επιστολές άγνωστων νεκρών που κανείς πια δεν καταλαβαίνει κι ούτε έχουν πλέον κάποια αξία ή νόημα. Τα λογιστικά μου βιβλία με τις τελευταίες εγγραφές μου θυμίζουν πλάκες με χαραγμένα ιερογλυφικά, όμοια με αυτά του μουσείου, έτσι αχρησιμοποίητα που είναι. Τίποτα δεν κινείται με νόμισμα στην αγορά, Αγγέλα μου, σου λέω. Όλοι πορεύονται όπως-όπως, ανταλλάσσοντας

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

ό,τι έχουν με αυτό που τους χρειάζεται. Αν δε γίνει κάποιο θαύμα και δε βρω τις χρυσές λίρες που έχω άμεσα ανάγκη, πάει, το έκλεισα το μαγαζί και θα ψοφήσουμε όλη η οικογένεια από την πείνα!»

«Μα πού να βρεθεί χρυσός μέσα στον πόλεμο, Φιλιώ μου;» άκουσα να ρωτάει η μάνα μου. «Μέρα νύχτα όλοι παλεύουμε για ένα ξεροκόμματο για να ταΐσουμε τα παιδιά, τα χωριά μας ερήμωσαν αφού χάθηκαν τόσοι άντρες στις μάχες, τα πολυβόλα σκοτώνουν αμάχους για ψύλλου πήδημα και οι αρρώστιες θερίζουν κι αυτούς τους λίγους που άφησε όρθιους η πείνα. Εδώ, κουμπάρα, δεν ξέρουμε αν θα είμαστε ζωντανοί την επαύριο κι εσύ μου μιλάς για εμπορικά και λίρες; Κάνε τον σταυρό σου να μας φυλάει ο Θεός από το χειρότερο και τα χρήματα γίνονται. Οι άνθρωποι δε ματαγίνονται...»

Αλλά πού να ακούσει η νονά τις στωικές κουβέντες της μάνας μου, η οποία είχε απόλυτα συμβιβαστεί με όλες τις συμφορές και η ανάγκη την έκανε και να προσγειωθεί και να προσαρμοστεί στην πραγματικότητα για να μπορέσει να τα βγάλει πέρα...

Τίποτα καλό δεν άκουγαν τα παιδικά αυτιά μου όταν μιλούσαν οι μεγάλοι. Πόλεμος, στρατιώτες, αρρώστιες, πείνα, θανατικά. Οι συζητήσεις τους κατάφερναν να με τρομοκρατούν έτσι απρόσεκτα που μιλούσαν για τις δύσκολες και επικίνδυνες καταστάσεις που ζούσαμε, νομίζοντας πως επειδή ήμουν μικρή, δεν καταλάβαινα το νόημα της κουβέντας τους. Κι όμως, πιανόταν η ψυχή μου απ' την αγωνία και πολλές φορές με έπνιγαν τα δάκρυα. Το μυαλό μου αναζητούσε τότε μια φωτεινή γωνιά για να ακουμπήσει και να ξεφύγει απ' τις καθημερινές ταραχές. Και την είχα βρει τη γωνιά μου, την παρηγοριά μου... Και όταν η απελπισία και ο

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

φόβος μου γίνονταν αδιέξοδα, τα χέρια μου ψαχούλευαν το στρώμα μου και ανέσυραν το εικονογραφημένο βιβλίο που μου είχε χαρίσει η νονά Φιλιώ στη γιορτή μου. Το ίδιο έκανα και τώρα που με τρόμαξε η νονά με τα δυσοίωνά της, ότι θα πέθαινε η φαμίλια της αν δεν έβρισκε τις λίρες. Το έπιασα σφιχτά και το κοίταξα. Ακουμπώντας το χέρι μου στη μικρή μου καρδιά, ορκίστηκα για άλλη μια φορά ότι θα το φυλάξω για πάντα.

Ήταν ένα ωραίο παραμύθι για μια πεντάμορφη βασιλοπούλα, με μακρύ κόκκινο φόρεμα και λαμπερό στέμμα. Εγώ όμως δεν κοίταζα τη βασιλοπούλα. Κοίταζα τον θρόνο που καθόταν. Ήταν ολόχρυσος, με περίτεχνα σκαλίσματα και χρωματιστά πετράδια ανάγλυφα στο χαρτί. Σε έναν τέτοιο θρόνο ήθελα κι εγώ να καθίσω μια μέρα και να μην τον μοιραστώ με κανέναν...

Και καθώς περνούσαν τα χρόνια, μεγάλωνα και ωρίμαζα, μα ταυτόχρονα άλλαζαν διαρκώς οι συνθήκες της ζωής. Ποτέ όμως δεν άφησα να παραπέσει το αγαπημένο μου βιβλίο, ποτέ δεν επέτρεψα σε ξένο χέρι να το ακουμπήσει. Ενσάρκωνε τα όνειρά μου και στο διάβα του χρόνου είχε αποκτήσει αλληγορική σημασία για μένα. Αντιπροσώπευε τις φιλοδοξίες μου να γίνω μεγάλη και τρανή, κρατώντας τον όρκο που έδωσα εκείνη την ημέρα που η νονά Φιλιώ είπε στη μάνα μου για τις χρυσές της λίρες. Εγώ είχα κρυμμένο τον δικό μου θησαυρό, το δικό μου χρυσάφι και το φύλαγα σαν κόρη οφθαλμού. Είχα τον θρόνο του παραμυθιού, που μια μέρα θα γινόταν με κάθε θυσία δικός μου...

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

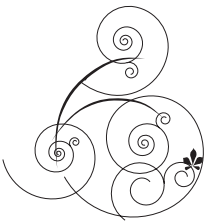

1

Τούτο το καλοκαίρι του 1945 στην Αχλάδα, ένα ορεινό, απομονωμένο χωριό της Κρήτης, φαινόταν στη Μαρίνα ατέλειωτο, λες και δεν ήταν μια απ' τις κανονικές εποχές του χρόνου, αλλά ο καιρός ξεχάστηκε περιμένοντας να δεχθεί τα γεγονότα. Ο κόσμος έβραζε και αφουγκραζόταν. Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος έφθανε στο τέλος του, οι νίκες ανακατεύονταν με τις εξεγέρσεις και οι θολές ελπίδες με τους ακατάληπτους φόβους. Η Μαρίνα ήταν από εκείνους που φοβούνταν. Όπως και τα δύο τελευταία χρόνια της Γερμανικής κατοχής, που είχε αρχίσει να καταλαβαίνει τον κίνδυνο στον οποίο ζούσαν όλοι καθημερινά, έτσι και τώρα δεν την έπιανε ύπνος απ' τις ανήσυχες σκέψεις και τον τρόμο, που ήταν απροσδιόριστος στο παιδικό της μυαλό. Τότε πανικοβαλλόταν, αλλά δικαιολογημένα, γιατί έβλεπε έναν χειροπιαστό κίνδυνο: τις οβίδες που έσκαγαν, τους αλλεπάλληλους πυροβολισμούς, τις βόμβες που γκρέμιζαν τα σπίτια, τις μαυροφορεμένες γυναίκες που θρηνούσαν σε κάθε επίσκεψη θανατικού, τα σκελετωμένα πρόσωπα από την πείνα με τα πελώρια μάτια, τους σακάτηδες που γύριζαν απ' το μέτωπο γιατί ήταν ανήμποροι πια να προσφέρουν στο έθνος. Τώρα όμως φοβόταν τα πάντα κι αυτό ήταν πιο βαρύ, γιατί όποιος δεν ξέρει τι φοβάται, φοβάται διπλά. Οι ώριμες σκέψεις της, δυσανάλογα μεστές για τα λίγα χρόνια της, ήταν στραμμένες προς έναν στόχο: να

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

μη βρεθεί από εκείνη την πλευρά που θα χάσει και θα χαθεί. Καμιά καινούργια θυσία να μην υποστεί η φαμίλια της. Έφθανε το κομμένο πόδι του πατέρα της απ' το γόνατο και κάτω το 1943 στο Αλβανικό μέτωπο. Ήταν υπεραρκετά τα θύματα των εκτελέσεων, των αντιποίνων, της έλλειψης ενός κομματιού ψωμιού, που θα επέτρεπε να ζήσουν οι ορδές των πεινασμένων. Έπρεπε τα πράγματα να μπουν σε μια σειρά και στη σωστή πλευρά. Αλλά πώς να σιγουρευτεί ο άνθρωπος και ιδιαίτερα ένα άπραγο παιδί, όταν όλα γύρω του, όλα στον κόσμο είναι άνω-κάτω, όλα αλλάζουν και όλα κλονίζονται; Πού να ακουμπήσει, όταν ακόμα κι εκείνη η δύναμη της ειρήνης, που φαίνεται η δυνατότερη και η πιο επιθυμητή κι η εξουσία της μοιάζει χιλιόχρονη, δε διαρκεί και ούτε δίνει ασφάλεια και σιγουριά, αφού κάποιος ισχυρός ανεξέλεγκτα όλο και τη διαταράσσει; Πώς να ηρεμήσει όταν βλέπει τον πατέρα της να κάνει κουτσό με τα δεκανίκια, να γλιστρά στο καλντερίμι με τη βροχή και το χιόνι, να μην μπορεί να πάει στο χειμαδιό να φροντίσει τα ζωντανά και να κοιτάζονται με τη μάνα της την Αγγέλα με εκείνο το βλέμμα το γεμάτο απόγνωση για την αμφίβολη επαύριο της επιβίωσής τους;

Ο πόλεμος, μαζί με όλους, τους είχε ρημάξει κι αυτούς. Όλη τους η περιουσία ήταν το κοπάδι με τα πρόβατα, που φρόντισαν οι Γερμανοί με την επίταξη να το αποδεκατίσουν. Όσο ο Μανόλης Σηφάκης, ο πατέρας της, πολεμούσε στα σύνορα, η μάνα ανέλαβε τη βοσκή και τη φροντίδα του, παίρνοντας μαζί της και την εξάχρονη τότε Μαρίνα, καθώς και τον μικρότερο αδελφό της, τον Κωστή. Έπρεπε να αγωνιστούν με νύχια και με δόντια να διατηρήσουν το κοπάδι, γιατί διαφορετικά ήταν χαμένοι. Αντάλλασσαν το λιγοστό γάλα και το τυρί με αλεύρι και λάδι και ίσως και κα-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

μιά ελιά, και τρώγοντάς τα με το σταγονόμετρο, έβγαζαν όπως-όπως τις ημέρες. Η Μαρίνα, παιδούλα μα πρώιμα ωριμασμένη απ' τις κακουχίες, όπως άλλωστε όλα τα παιδιά εκείνης της εποχής, έμαθε να αρμέγει, να ταΐζει τα ζώα και να φροντίζει τις κότες που κρυφά είχαν βάλει στο καλυβάκι του βουνού. Κάθε μέρα που σηκώνονταν αχάραγα για να πάνε δυο ώρες δρόμο με τα πόδια μέχρι το χειμαδιό έτρεμαν μήπως είχε κατασπαράξει τα πουλερικά καμιά αλεπού ή άλλο αγρίμι, και τότε δε θα είχαν καθόλου κρέας και αυγά για τον μικρό Κωστή, που έπασχε από αδενοπάθεια. Έφθαναν κατάκοπες στη βουνοκορφή, τσαλαβουτώντας στη λάσπη ή στο χιόνι τον χειμώνα και στάζοντας απ' τον ιδρώτα το καλοκαίρι. Η Αγγέλα που κουβαλούσε και το μωρό αγκομαχούσε στην ανηφόρα και η Μαρίνα νοσταλγούσε την εποχή που είχαν το μουλάρι και το ανέβασμα ήταν πιο ξεκούραστο. Αλλά τι άφησαν όρθιο οι Γερμανοί για να τους επιτρέψουν να κρατήσουν το ζωντανό τους; Και τώρα, που έπαψαν να ηχούν οι σειρήνες του πολέμου, γιατί η Μαρίνα πεταγόταν απ' τον ύπνο της με έντονη ταχυπαλμία, γιατί δεν έβρισκε ανακούφιση στο γεγονός ότι ο γονιός της ήταν τουλάχιστον ζωντανός, έστω και ανάπηρος, και γύρισε κοντά τους γεμίζοντας με την αντρική παρουσία του το σπίτι; Γιατί κάτι μέσα στην παιδική ψυχή της έλεγε ότι τα βάσανά τους δεν είχαν τελειώσει, ότι κάποιο καινούργιο κακό παραμόνευε στη γωνιά του δρόμου;

Και δεν άργησε το δυσοίωνο να έρθει και να βγάλει αληθινές τις προαισθήσεις της, λες και είχε μαντικές ικανότητες. Δεν πρόλαβε η Ελλάδα να συνέλθει απ' την ισοπέδωση της Γερμανικής κατοχής, όταν χειρότερος βραχνάς της πλάκωσε τα στήθια: ο Εμφύλιος. Και εκεί που πριν από λίγο όλοι ενωμένοι σαν γροθιά πολεμούσαν τον εισβολέα, το σκηνικό

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

άλλαξε οδυνηρά. Άρχισε ο Έλληνας να σφάζει τον Έλληνα, γεγονός που δεν το χωρούσε ο νους του απλού ανθρώπου. Η κατάσταση δυσκόλεψε ακόμα περισσότερο, γιατί δεν ήξερες πια από ποιον να προφυλαχτείς. Ο χθεσινός φίλος σου σήμερα ήταν ο αμείλικτος εχθρός σου. Ένα διχασμένο στρατόπεδο έγινε πλέον η χώρα και ό,τι απέμεινε απ' τον κατακτητή το διέλυσαν οι γηγενείς.

«Πρέπει να φύγουμε από εδώ, γυναίκα!» είπε ένα βράδυ ο Μανόλης στην Αγγέλα, μετά από τρεις εβδομάδες περισυλλογής, αναποφασιστικότητας και παλινδρομήσεων, ώσπου να καταλήξει σε κάποια οριστική απόφαση. «Να πάρουμε τα παιδιά και να πάμε στην Αμερική. Αύριο θα γράψω στον Αλκιβιάδη, τον εξάδελφό μου, και θα τον παρακαλέσω να μας κάνει πρόσκληση. Πάρε κι εσύ τον μπατζανάκη σου στην Αμερικανική πρεσβεία να μας έχει στον νου του και να βάλει ένα χεράκι με τα χαρτιά!»

«Ναι, Μανόλη μου, καλά το σκέφτηκες! Εδώ δεν έχουμε χαΐρι και προκοπή. Δεν μπορούμε να αναστήσουμε παιδιά μέσα σε συνεχείς πολέμους, που δεν ξέρουμε πότε θα τελειώσουν, αν τελειώσουν ποτέ...»

Τρεις μήνες αργότερα, όλα τα απαραίτητα έγγραφα είχαν ετοιμαστεί. Ο Μανόλης πούλησε το κοπάδι και αγόρασε τα εισιτήρια. Του δόθηκε και η ειδική άδεια να μεταναστεύσει, όπως απαιτείτο για τους μη αρτιμελείς, λόγω διακεκριμένων υπηρεσιών προς τους συμμάχους κατά τη διάρκεια του πολέμου. Ο εξάδελφός του είχε κινητοποιήσει όλες του τις γνωριμίες στους απόδημους Έλληνες και στις Αρχές για να βοηθήσει τους συγγενείς του. Μέσα του όμως ο Αλκιβιάδης είχε μεγάλη ανησυχία. Πού θα έβρισκε δουλειά για τον ανάπηρο Μανόλη; Δεν ήταν εύκολη υπόθεση, μιας και ο ίδιος ήταν υπάλληλος σε εταιρεία και δεν είχε επιχείρηση για να

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

τον προσλάβει. «Ας έρθουν με το καλό και βλέπουμε...» παρηγόρησε τον εαυτό του.

Μετά από ωριμότερη σκέψη, ο Αλκιβιάδης αποφάσισε να στραφεί στην εκκλησία για ένα ουσιαστικότερο θέμα. Ζήτησε απ' τον Έλληνα επίσκοπο να συγκεντρώσει χρήματα από δωρεές μεταξύ των αποδήμων, ώστε να βοηθήσουν τον συμπατριώτη τους που έχασε το μέλος του σώματός του πολεμώντας για την πατρίδα να αποκτήσει τεχνητό άκρο. Αυτοί ανταποκρίθηκαν στην έκκληση του ιερωμένου, ο καθένας στο μέτρο των δυνατοτήτων του.

Το ταξίδι του Μανόλη και της οικογένειάς του προς τον καινούργιο προορισμό ήταν μακρύ και δύσκολο. Τέσσερα άτομα, στοιβαγμένα μέσα στη στενή καμπίνα της τρίτης θέσης, υπέφεραν από συνεχή ναυτία που τους ανακάτευε τα σωθικά, τα αυτιά τους βούιζαν σαν να είχαν μπει μέλισσες απ' τον θόρυβο των μηχανών και δεν μπορούσαν να κλείσουν μάτι απ' τα σκαμπανεβάσματα του πλοίου στον ωκεανό. Όταν επιτέλους έφθασαν μετά από τριάντα πέντε ημέρες εφιαλτικού ταξιδιού, είχαν όψη φαντάσματος απ' την ταλαιπωρία. Πέρασαν τον έλεγχο των υγειονομικών αρχών και την καραντίνα σχετικά εύκολα και κατόπιν ο Αλκιβιάδης τους οδήγησε στο σπίτι του, όπου θα τους φιλοξενούσε μέχρι να τακτοποιηθούν σε κάτι δικό τους. Πρωταρχικό μέλημα ήταν να βάλει το πρόσθετο πόδι ο Μανόλης και να εξοικειωθεί με αυτό... Το πηγαινέλα στο νοσοκομείο κράτησε έναν μήνα. Ο Μανόλης προσαρμόστηκε όσο μπορούσε στα νέα δεδομένα, αν και είχε πολύ δρόμο να διανύσει ακόμα μέχρι να νιώσει ότι το πρόσθετο μέλος ήταν αναπόσπαστο κομμάτι του σώματός του. Πονούσε πολύ, αλλά δεν έβγαζε μιλιά. Στο μεταξύ η Αγγέλα βρήκε δουλειά ως βοηθός μάγειρα σε μια ελληνική ταβέρνα. Θα περνούσε μια δοκιμαστική

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

περίοδο δεκαπέντε ημερών πριν γίνει η πρόσληψή της. Ο μισθός ήταν χαμηλός, όπως άλλωστε όλοι οι μισθοί, αφού και η Αμερική μόλις συνερχόταν από έναν παγκόσμιο πόλεμο, για τον οποίο είχαν δαπανηθεί τεράστια ποσά και η οικονομία της παρέπαιε. Ήταν όμως κάτι κι αυτά τα χρήματα, τουλάχιστον για τα απολύτως απαραίτητα, μέχρι να είναι σε θέση να δουλέψει και ο Μανόλης.

Τον επόμενο μήνα άρχισε η αναζήτηση δουλειάς για τον άνδρα. Στάθηκε όμως αδύνατον να βρεθεί γι' αυτόν απασχόληση. Δεν υπήρχαν δουλειές για ανειδίκευτους σε οποιονδήποτε τομέα. Το μόνο που ήξερε ο Μανόλης να κάνει ήταν να σκαλίζει τη γη και να περιποιείται ζώα και η Νέα Υόρκη δεν είχε ανάγκη από αυτές τις «ειδικότητες». Το αντρόγυνο είχε αρχίσει να απελπίζεται. Το σπίτι του Αλκιβιάδη ήταν μικρό και η οικογένεια του Μανόλη είχε κάνει κατάληψη στο ένα από τα τρία υπνοδωμάτια, περιορίζοντας τα τρία παιδιά του εξαδέλφου του σε μία κρεβατοκάμαρα. Ο περήφανος Κρητικός ντρεπόταν που η συγγενική του οικογένεια είχε στριμωχτεί εξαιτίας της δικής του και δεν άφηνε αγγελία για αγγελία στις εφημερίδες χωρίς να τηλεφωνήσει ή πόρτα καταστήματος που είχε πινακίδα με την ένδειξη «Ζητείται υπάλληλος» χωρίς να τη χτυπήσει. Όταν είχε πλέον χάσει κάθε ελπίδα ότι θα έβρισκε την οποιαδήποτε απασχόληση, ο λαντζέρης στην ταβέρνα που εργαζόταν η Αγγέλα αρρώστησε. Αυτή ειδοποίησε τον Μανόλη, ο οποίος έτρεξε αμέσως να ζητήσει να τον προσλάβουν. Ο Σταμάτης, ο ταβερνιάρης, μετανάστης κι αυτός απ' τα νεανικά του χρόνια, διάβασε την ικεσία στα μάτια του συμπατριώτη του και τον πήρε στη δούλεψή του.

Ο Μανόλης εργαζόταν ευσυνείδητα, ξεπερνώντας πολλές φορές τις αντοχές του, απ' τον φόβο μήπως δυσαρεστήσει

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

το αφεντικό του και τον απολύσει. Βουνά τα πιάτα και τα κατσαρολικά, στοιβάζονταν συνεχώς μπροστά του στον βαθύ νεροχύτη για να τα πλύνει. Έπλενε, έπλενε οληµερίς και τελειωμό δεν είχαν. Το πόδι του τον σούβλιζε απ' την ορθοστασία τόσων ωρών, μα αυτός δεν έβγαζε άχνα, παρόλο που φορές-φορές ένιωθε την ανάγκη να ουρλιάξει για να ξεσπάσει ο πόνος του ανάπηρου μέλους του. Τον συγκρατούσε η σκέψη πως η ζωή της φαμίλιας του εξαρτιόταν ή μάλλον κρεμόταν απ' τις σαπουνάδες και τα απόνερα αυτών των πιατικών.

Μια μέρα η Αγγέλα, επιστρέφοντας απ' την υπεραγορά τροφίμων όπου είχε κάνει τα ψώνια της εβδομάδας, άκουσε φωνές και κλάματα απ' το δωμάτιο των παιδιών του Αλκιβιάδη. Στάθηκε στο χολ από διακριτικότητα, μέχρι να ησυχάσουν τα πνεύματα. Δεν ήθελε να τους φέρει σε δύσκολη θέση, όντας μάρτυρας οικογενειακών σκηνών. Η υστερική φωνή της δωδεκάχρονης κόρης του Αλκιβιάδη έφθασε στ' αυτιά της, διακοπτόμενη από λυγμούς.

«Δεν αντέχω άλλο, θέλω το δωμάτιό μου! Ούτε να στρίψω εδώ μέσα δεν μπορώ, έτσι που μας έχεις στοιβάξει. Τι μας τους κουβάλησες εδώ μέσα και ούτε να διαβάσω ούτε να κοιμηθώ μπορώ, με τα αδέλφια μου πάνω στο κεφάλι μου...»

Έπειτα ακούστηκε η μαλακή φωνή του πατέρα της, που προσπαθούσε να την ηρεμήσει. «Φτωχοί άνθρωποι είναι, Μαρίκα μου, ξενιτεμένοι σαν κι εμένα. Τι θέλεις, να τους πετάξω στον δρόμο με δυο μικρά παιδιά; Ο Μανόλης είναι αίμα μου. Κάνε λίγη υπομονή, παιδί μου, και σύντομα θα βρουν δικό τους σπίτι και θα έχεις ξανά το δωμάτιό σου...»

Η Αγγέλα περίμενε λίγα λεπτά ακόμα και μετά άνοιξε και έκλεισε την εξώπορτα, προσποιούμενη ότι μόλις είχε μπει στο σπίτι. Ο χτύπος της πόρτας έκανε τις φωνές να σωπάσουν απότομα.

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

Ο Αλκιβιάδης κατέβηκε τη σκάλα και μόλις είδε την Αγγέλα, έτρεξε κοντά της λέγοντας: «Ήρθες, ξαδέρφη; Στάσου να σε βοηθήσω με τις τσάντες!»

Στο πρόσωπό του η Αγγέλα διάβασε μια κάποια αμηχανία. Δεν ήταν σίγουρος αν η γυναίκα είχε ακούσει τη στιχομυθία με την κόρη του και τα κλάματα της έντονης δυσαρέσκειάς της... Η ντροπή και η στενοχώρια έσφιγγαν σαν μέγγενη τον λαιμό της Αγγέλας. Εξαιτίας τους ταλαιπωρούνταν τα παιδιά του φιλόξενου Αλκιβιάδη. Δεν ήταν λίγο να προστεθούν άλλα τέσσερα άτομα στην πενταμελή οικογένεια του εξαδέλφου τους. Βρίσκονταν ήδη τέσσερις μήνες και πλέον μέσα στα πόδια τους! Αρκετά είχαν καταχραστεί την καλοσύνη του και είχαν δημιουργήσει τόση ένταση στην οικογένειά του. Έπρεπε κάτι να γίνει για να τους απαλλάξουν απ' το βάρος της παρουσίας τους, που έγινε εμφανέστατο με το ξέσπασμα της αγανάκτησης της κόρης του. Όταν πήγε στην ταβέρνα, αφηγήθηκε στον Μανόλη τα συμβάντα. «Δεν μπορούμε να μείνουμε άλλο στο σπίτι του Αλκιβιάδη, Μανόλη. Τους ξεβολέψαμε τους ανθρώπους και τα παιδιά έχουν τα δίκια τους να δυσανασχετούν. Πρέπει να βρούμε δικό μας σπίτι, το συντομότερο δυνατό. Ως πότε πια θα είμαστε φιλοξενούμενοι, τη στιγμή μάλιστα που τους γίναμε φόρτωμα;»

Ο Μανόλης ένιωσε πολύ άσχημα που έγιναν αιτία να δημιουργηθεί τέτοια σκηνή στο σπίτι και να ταραχτούν τα παιδιά του εξαδέλφου του. «Από αύριο θα αρχίσουμε να ψάχνουμε για στέγη, Αγγέλα!» είπε φανερά πικραμένος. «Δεν πρέπει να καθυστερήσουμε ούτε λεπτό!»

Μια κουβέντα ήταν το να μην καθυστερήσουν λεπτό. Μόλις έβαλαν τα νούμερα στο χαρτί αθροίζοντας τους δύο μισθούς, είδαν ότι το ποσό που συγκέντρωναν ήταν αμε-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

λητέο. Απογοητεύτηκαν ακόμα πιο πολύ όταν γυρίζοντας στις φτωχογειτονιές ψάχνοντας για σπίτι, είδαν το ύψος των ενοικίων. Δεν είχαν ούτε κατά διάνοια τη δυνατότητα να πληρώσουν για κάτι υποφερτό. Ύστερα από πολλά τρεχάματα και πολύ κόπο βρήκαν ένα ημιυπόγειο διαμέρισμα σε αρκετή απόσταση απ' την ταβέρνα που εργάζονταν. Ήταν ένα δωμάτιο με μια κουζινούλα και ένα μπάνιο που με τη βία χωρούσε ένας άνθρωπος. Είχαν και επιπλέον επιβάρυνση τα εισιτήρια της συγκοινωνίας για τη δουλειά τους, εκτός απ' το ενοίκιο, τους λογαριασμούς και τη διατροφή τους. Τα λεφτά δεν έφθαναν με καμία δύναμη! Η Αγγέλα είπε στον άνδρα της να παίρνει μόνο αυτός το λεωφορείο για τις μετακινήσεις του. Εκείνη θα ξεκινούσε πιο νωρίς και θα πήγαινε με τα πόδια στη δουλειά...

Την επόμενη εβδομάδα έφυγαν απ' το σπίτι του Αλκιβιάδη, ευχαριστώντας τον από καρδιάς για την πολύμηνη φιλοξενία και όλα όσα τους είχε προσφέρει. Το διαμέρισμα που νοίκιασαν ήταν επιπλωμένο με ένα διπλό κρεβάτι, δυο κομοδίνα και μια φθαρμένη σιφονιέρα. Αναγκάστηκαν να αγοράσουν δυο μεταχειρισμένα, μονά κρεβάτια για τα παιδιά, τα οποία τοποθέτησαν δίπλα στο δικό τους για να χωρέσουν. Ίσα-ίσα που περίσσευε λίγος χώρος για να κυκλοφορούν τόσο στην κρεβατοκάμαρα, όσο και στο μπάνιο. Προμηθεύτηκαν και τα υπόλοιπα για το νοικοκυριό τους, πιατικά, κατσαρολικά, σεντόνια και κουβέρτες. Στην κουζίνα υπήρχε ένα τραπέζι για δύο άτομα κι έτσι αναγκάζονταν να τρώνε πρώτα τα παιδιά και μετά οι μεγάλοι. Ήταν όλα εκεί μέσα τόσο στενάχωρα, που έδιναν στο αντρόγυνο την εντύπωση φυλακής. «Πού είσαι, σπιτάκι μου!» έλεγε με καημό η Αγγέλα, νοσταλγώντας την αυλή της στο χωριό με το βαρύ, ξύλινο τραπέζι που κάθιζε άνετα δέκα άτομα και

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

τα τρία δωμάτια του κυρίως σπιτιού, που τότε της φαίνονταν μικρά. Παλάτι φάνταζε μπροστά στην αθλιότητα της τρώγλης που ζούσαν τώρα. Γύριζαν ξεθεωμένοι απ' τη δουλειά για να χωθούν στην τρύπα που είχαν για κατοικία και η καρδιά τους βούλιαζε απ' την απελπισία της κραυγαλέας φτώχειας τους.

Η Μαρίνα σύντομα άρχισε το σχολείο και τον μικρό Κωστή τον άφηναν τα πρωινά στον νηπιακό σταθμό της εκκλησίας. Μαύριζε η ψυχή τους όταν έβλεπαν το κορίτσι τους να προσπαθεί να κάνει τα μαθήματά του στο λιγοστό φως της κουζίνας, στριμωγμένο σε αυτό το αποπνικτικό δωματιάκι που κρατούσε ζωντανές τις μυρωδιές απ' τα φαγητά που μαγείρευαν και που φορές-φορές αναγούλιαζαν το παιδί, άσχετα αν ποτέ δεν εξέφρασε παράπονο για να μην πικράνει τους γονείς του. Μοναδική ανάπαυλα του αντρόγυνου ήταν να πηγαίνουν τις Κυριακές τα παιδιά στο γειτονικό πάρκο να ξεδώσουν λίγο απ' την κλεισούρα του ημιυπογείου.

Για την Αγγέλα η πιο μεγάλη διασκέδαση ήταν να στήνεται μπροστά στην υπεραγορά ηλεκτρικών συσκευών και να χαζεύει τα πλυντήρια, τα τεράστια ψυγεία και τις τηλεοράσεις. Όταν άφηναν κάποια τηλεόραση ανοιχτή, κάρφωνε τα μάτια της στην ασπρόμαυρη εικόνα και χανόταν στον απατηλό κόσμο της κάθε σειράς, βάζοντας ασυναίσθητα τον εαυτό της στη θέση των πρωταγωνιστών. Χρειαζόταν τότε να τη σκουντήξει ο άνδρας της ή να την τραβολογήσουν απ' το χέρι τα παιδιά της για να επιστρέψει στην πραγματικότητα, που δεν απείχε πολύ απ' το να είναι καθημερινός εφιάλτης: να ψήνεται στην κουζίνα της ταβέρνας ώρες ατέλειωτες μαγειρεύοντας, να γυρίζει κατάκοπη με τα πόδια στο σπίτι βρέξει χιονίσει, για να μαγειρέψει για τη φα-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

μίλια της, να κάνει μπάνιο τα παιδιά, να βάλει πλύση στον νεροχύτη της κουζίνας, γιατί πουθενά δε χωρούσε σκάφη, να απλώσει στο μικρό μπαλκόνι της πίσω πλευράς, να σιδερώσει, να σκουπίσει, να σφουγγαρίσει, να στρώσει τα κρεβάτια, να... να... να...

Όταν επιτέλους ξάπλωνε, ένιωθε σαν να της είχαν δώσει ένα γερό χέρι ξύλο. Τόσο πολύ την πονούσε η πλάτη της και τα πρησμένα απ' την ορθοστασία πόδια της είχαν γίνει σαν γεωγραφικοί χάρτες, έτσι που είχαν γεμίσει με σπασμένες, μοβ φλεβίτσες της ευρυαγγείας και τους οδυνηρούς, οδυνηρότατους μάλλον, κιρσούς που ταλαιπωρούσαν τις γάμπες της. Και μετά ήρθε ο χειμώνας. Τέτοια παγωνιά δεν είχαν ξαναζήσει. Στο ορεινό τους χωριό, ακόμα και όταν το χιόνι σκέπαζε τα πάντα, τα κούτσουρα έκαιγαν μέρα-νύχτα στο τζάκι και όσο και να ξύλιαζαν απ' το κρύο στη διαδρομή για το χειμαδιό, όταν γύριζαν, θερμαινόταν το κοκαλάκι τους και το αίμα κυλούσε ξανά ζεστό στο κορμί τους, κάνοντάς τους να ξεχνούν την ταλαιπωρία του καθημερινού μόχθου... Σε τούτο το διαμέρισμα δεν υπήρχε καλοριφέρ. Άναβαν μια σόμπα γκαζιού, που δεν κατάφερνε να νικήσει το φαρμακερό κρύο. Τα παιδιά τουρτούριζαν και κουκουλώνονταν στα κρεβάτια τους μήπως και βρουν λίγη ζεστασιά, χωρίς να παύουν να διαμαρτύρονται για τη μυρωδιά του αερίου, που ήταν πράγματι αποπνικτική. Ο Μανόλης πάλι έμοιαζε κατεψυγμένος όταν γύριζε κάθε βράδυ αργά απ' τη δουλειά και είχε να διανύσει την απόσταση των πέντε τετραγώνων απ' τη στάση του λεωφορείου μέχρι το σπίτι. Μα και όταν ήρθε το καλοκαίρι, τα πράγματα δε βελτιώθηκαν. Φούρνος ήταν το διαμέρισμα, με τόσο αποπνικτική ατμόσφαιρα, που όλοι τους αισθάνονταν στα πρόθυρα της ασφυξίας...

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

Είχε ήδη περάσει ένας χρόνος και τίποτα δεν είχε αλλάξει προς το καλύτερο. Κάποια στιγμή η Αγγέλα ξεπέρασε τα όρια της αντοχής της και είπε στον άνδρα της: «Μανόλη, δεν πάει άλλο αυτή η κατάσταση. Πρέπει να σκεφτούμε τι θα κάνουμε. Δουλεύουμε σαν σκυλιά, ζούμε σαν ζητιάνοι και προκοπή δε βλέπουμε. Ή θα αποφασίσουμε να ανοίξουμε δική μας δουλειά ή θα γυρίσουμε στην πατρίδα, στο χωριό. Δε με νοιάζει πια αν είναι πόλεμος, δε με νοιάζει ποιος σφάζεται και γιατί. Για μένα, χειρότερη μάχη από αυτήν που δίνουμε σε τούτον τον τόπο, και όπως βλέπεις χωρίς ελπίδα, δεν υπάρχει. Στο κάτω-κάτω, αν δεν ανακατευτείς με τα πολιτικά, κανείς δε σε πειράζει. Εκεί τουλάχιστον είχα το σπίτι μου, τον καθαρό μου τον αέρα, τους συγχωριανούς μου να πω μια κουβέντα. Εδώ είμαστε θαμμένοι ζωντανοί. Εκτός απ' τον Αλκιβιάδη, που κι αυτόν τον βλέπουμε αραιά και πού, δεν έχουμε κανέναν. Πού να βρούμε τον χρόνο να πιάσουμε φιλίες! Έτσι θα περάσει η ζωή μας και η ζωή των παιδιών μας;»

Ο Μανόλης κοίταξε το πρόσωπο της γυναίκας του, το πλημμυρισμένο από δάκρυα απογοήτευσης, και την αγκάλιασε εξίσου λυπημένος.

«Κι εγώ τα ίδια σκέφτομαι, Αγγέλα μου, και στενοχωριέμαι που δε βλέπω φως στον ορίζοντα. Να γυρίσουμε πίσω είναι πολύ δύσκολο, ή μάλλον αδύνατο. Μην ξεχνάς ότι για να πληρώσω τα ναύλα, πούλησα το κοπάδι. Άλλα λεφτά δεν υπάρχουν ούτε πρόκειται να βρεθούν. Υποχρεωτικά θα κοιτάξουμε να κάνουμε κάτι εδώ. Λέω να πάρουμε ένα δάνειο και να ανοίξουμε δική μας ταβέρνα. Εσύ θα μαγειρεύεις κι εγώ θα κάνω τα υπόλοιπα. Τι λες, να προχωρήσουμε;»

«Ναι, Μανόλη μου, ναι! Πήγαινε στην τράπεζα και αν δεχθούν να μας δανειοδοτήσουν, βγαίνουμε να ψάξουμε αμέ-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

σως για μαγαζί...» Η ελπίδα έκανε τα μεγάλα, μαύρα μάτια της να λάμψουν μετά από μεγάλο διάστημα συννεφιάς.

Ο Μανόλης μίλησε άμεσα με τον εξάδελφό του και του εξέθεσε την άθλια κατάστασή τους και τα σχέδια που κατέστρωνε για να τη βελτιώσει. Ο Αλκιβιάδης στενοχωρήθηκε για τις τόσες δυσκολίες που αντιμετώπιζε ο συγγενής του. Του υποσχέθηκε ότι θα τον στήριζε μπαίνοντας εγγυητής στο δάνειο. Πήγαν μαζί στην τράπεζα και μίλησαν με τον διευθυντή, ο οποίος δεν είχε αντίρρηση να δώσει τα χρήματα αφού θα έμπαινε εγγυητής ο Αλκιβιάδης, που ήταν για χρόνια συνεπής πελάτης του πιστωτικού ιδρύματος... Απ' την επόμενη κιόλας ημέρα το αντρόγυνο άρχισε να ψάχνει για οίκημα. Μετά από πολύ τρέξιμο, βρήκαν ένα διώροφο, το ισόγειο του οποίου ήταν παλιά εστιατόριο. Στον όροφο υπήρχαν τέσσερα ευρύχωρα δωμάτια, που θα ήταν ιδανικά για κατοικία της οικογένειας. Το ενοίκιο όμως ήταν τσουχτερό.

«Γιατί δεν το αγοράζεις, αντί να πληρώνεις τόσο υψηλό ενοίκιο και να πηγαίνουν χαμένα τόσα λεφτά;» πρότεινε ο Αλκιβιάδης. «Η δόση δανείου για την αγορά του θα είναι μικρότερη από αυτά που θα πληρώνεις κάθε μήνα για ενοίκιο, αν το δάνειο είναι μακροχρόνιο».

Ο Μανόλης το σκέφτηκε και γράφοντας στο χαρτί τα νούμερα, είδε ότι ο εξάδελφός του είχε δίκιο. Του είχε περάσει και του ίδιου απ' τον νου να αγοράσει το ακίνητο, αλλά δεν ήθελε να επιβαρύνει τον Αλκιβιάδη με μεγαλύτερο ποσό εγγύησης.

Δυο μήνες αργότερα, το δάνειο εγκρίθηκε και οι εργασίες ανακατασκευής του κτιρίου ξεκίνησαν. Η Αγγέλα και ο άνδρας της παραιτήθηκαν απ' την ταβέρνα του Σταμάτη και εργάζονταν πυρετωδώς επιβλέποντας τους εργάτες και σε πολλές περιπτώσεις συμμετέχοντας στην ανακαίνι-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

ση. Σε ενάμιση μήνα μετακόμισαν στο καινούργιο τους σπίτι και σύντομα άνοιξαν και το εστιατόριο. Μέρα με τη μέρα οι πελάτες πλήθαιναν γιατί η Αγγέλα ήταν εξαιρετική και έμπειρη μαγείρισσα και ο χώρος ήταν όχι μόνο πεντακάθαρος, αλλά καλόγουστος και ευχάριστος. Το μενού περιοριζόταν σε ελληνικά φαγητά και αρκετοί Έλληνες συμπατριώτες τους έγιναν τακτικοί θαμώνες. Οι δόσεις του δανείου πληρώνονταν στην ώρα τους και έμεναν και κάποια χρήματα για αποταμίευση...

Τα χρόνια κύλησαν σαν το νερό. Ο Κωστής πήγαινε τώρα στο δημοτικό και η Μαρίνα ήταν πλέον έντεκα χρόνων. Ήταν ένα ψηλό, λεπτό κορίτσι που θύμιζε ελαφίνα, με τα μεγάλα, σχιστά μάτια της που είχαν το βαθύ γαλάζιο του Κρητικού πελάγους και τα πλούσια, κατάμαυρα μαλλιά, ολόιδια με της μάνας της. Ήταν πανέξυπνη, μελετηρή και ξεχώριζε στο σχολείο όχι μόνο για τις επιδόσεις της, αλλά και για τον καλό της χαρακτήρα. Επιπλέον, ζυμωμένη από μικρή απ' τις κακουχίες και την ταλαιπωρία της φτώχειας, είχε ωριμάσει πρώιμα, πράγμα που ήταν εμφανές τόσο στη συμπεριφορά της, όσο και στην ψυχραιμία με την οποία αντιμετώπιζε κάθε αναποδιά. Φίλοι και πελάτες έλεγαν στους γονείς της ότι η Μαρίνα τους θα γίνει καλλονή όταν μεγαλώσει και αυτοί δεν έκρυβαν το καμάρι τους για τη θυγατέρα τους. Άλλωστε, αυτή και ο Κωστής ήταν ό,τι πιο πολύτιμο είχαν στον κόσμο, ήταν όλη τους η ζωή...

Ήρεμοι και ευτυχισμένοι, δούλευαν ευσυνείδητα στην επιχείρησή τους, προετοιμάζοντας το μέλλον τους και το αύριο των παιδιών τους, ώσπου ήρθε το αναπάντεχο και αναποδογύρισε τον κόσμο τους. Ο άνθρωπος που τους στάθηκε σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής τους και ήταν στην ουσία ο κύριος παράγοντας της ευημερίας τους σκοτώθηκε σε αυ-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

τοκινητικό δυστύχημα, βυθίζοντας την οικογένειά του και αυτούς στη λύπη και στο πένθος. Ο Μανόλης πρότεινε στη γυναίκα του Αλκιβιάδη, την Ελίζαμπεθ, Αμερικανίδα απ' τη Μασαχουσέτη, να αναλάβει αυτός εφεξής τη φροντίδα της φαμίλιας της. Αυτή αρνήθηκε. Του είπε ότι θα πουλούσε το σπίτι και θα γύριζε στην πατρίδα της, κοντά στους γονείς της. Άλλωστε ο μακαρίτης είχε κάνει μια καλή ασφάλεια ζωής και δεν είχε κανένα οικονομικό πρόβλημα λόγω της υψηλότατης αποζημίωσης.

Πήρε καιρό στην Αγγέλα και στον Μανόλη να ξεπεράσουν τη θλίψη τους για τον χαμό του Αλκιβιάδη. Ποτέ δεν έλειψαν τα φρέσκα λουλούδια στον τάφο του, ποτέ το καντήλι δεν έμεινε σβηστό, ποτέ το στάρι και τα πρόσφορα δεν ξεχάστηκαν στις παρακλήσεις, στα τρισάγια ή στα Ψυχοσάββατα. Ήταν γι' αυτούς ένα απειροελάχιστο δείγμα ευγνωμοσύνης προς τον συγγενή που τους αγκάλιασε με στοργή και ανιδιοτέλεια και ήταν πάντα παρών στα δύσκολα...

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

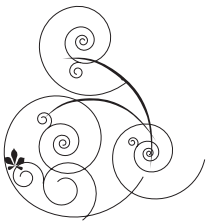

2

Ηταν Παρασκευή απόγευμα. Στις τρεις η ώρα η Μαρίνα σχόλασε απ' τα μαθήματα της εβδομάδας. Η ανοιξιάτικη ημέρα ήταν τόσο όμορφη, ώστε ένιωσε την ανάγκη να μην επιστρέψει κατευθείαν στο σπίτι. Ήθελε να κάνει μια μεγάλη βόλτα διασχίζοντας το πάρκο και να χαζέψει για λίγο στο καινούργιο εμπορικό κέντρο που είχε χτιστεί δύο τετράγωνα απ' το εστιατόριό τους. Το πάρκο ήταν γεμάτο κόσμο: μητέρες που πρόσεχαν τα παιδιά τους που έπαιζαν ξέγνοιαστα, νταντάδες που έσπρωχναν καρότσια, ηλικιωμένους που διάβαζαν τις εφημερίδες τους εκθέτοντας τα γέρικα κόκαλά τους στο ζεστό χάδι των ηλιαχτίδων. Όλα ήταν τόσο δροσερά, τόσο όμορφα, από τα ολάνθιστα παρτέρια και τη φρεσκοκομμένη χλόη, μέχρι τα καταπράσινα φυλλώματα των δέντρων και τα κρυστάλλινα νερά του σιντριβανιού. Η Μαρίνα γέμισε τα πνευμόνια της με μυρωδάτο αέρα και ένα χαμόγελο ευχαρίστησης έκανε το παιδικό πρόσωπό της να λάμπει. Ήταν σχεδόν δώδεκα ετών και οι πρώτες γυναικείες καμπύλες είχαν αρχίσει να σχηματίζονται στο σώμα της, σε αντίθεση με τον εσωτερικό της κόσμο, που κινούνταν ακόμα στη σφαίρα της παιδικότητας. Έκανε για λίγο κούνια με δυο πιτσιρίκια της γειτονιάς της, στριφογύρισε μερικές φορές στο καρουσέλ, έκανε μερικές κατακόρυφους στο γρασίδι και ύστερα, χορτασμένη από παιχνίδια, τράβηξε για το εμπορικό κέντρο.

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

Πέρασε απ' το κατάστημα όπου είχε δει τις προάλλες μια ροζ, διχτυωτή μπλούζα που τόσο θα ταίριαζε με τα τζιν παντελόνια της και το αχνορόζ μακό της φορεμένο από μέσα. Αν η μάνα της η Αγγέλα δεν της την αγόραζε, τότε θα την έπαιρνε με το χαρτζιλίκι της. Οι γονείς της δεν ήταν οπαδοί του υπερ-καταναλωτισμού και το είχαν νωρίς-νωρίς κάνει σαφές στα παιδιά τους. «Λίγα και αναγκαία θα αγοράζουμε!» τους επαναλάμβαναν διαρκώς μέχρι να τους γίνει όχι συνήθεια, αλλά δεύτερη φύση. Δεν είχαν, βλέπεις, ξεχάσει τη φτώχεια και τις κακουχίες που είχαν περάσει και δίδασκαν το μέτρο στα παιδιά τους, άσχετα αν η οικονομική τους κατάσταση είχε βελτιωθεί θεαματικά. Τα δολάρια κερδίζονταν με πολύ κόπο, αφού για να κρατηθεί το εστιατόριο απαιτούνταν σκληρή δουλειά, επτά ημέρες την εβδομάδα. Η Μαρίνα βοηθούσε κι αυτή στην επιχείρηση κάθε Σαββατοκύριακο που η κίνηση ήταν αυξημένη. Έστρωνε τραπέζια, σέρβιρε ποτά, καθάριζε τα αποφάγια, έπαιρνε παραγγελίες.

Πριν ανοίξουν για το βράδυ, δούλευε δίπλα-δίπλα με τη μάνα της στην κουζίνα. Είχε πλέον μάθει πώς μαγειρεύονται τα διάφορα πιάτα στο μενού και η Αγγέλα της δίδασκε τα μυστικά μιας νόστιμης σάλτσας, ενός αφράτου παστίτσιου, ενός γευστικού ψητού στον φούρνο και τόσα άλλα. Πόσες φορές δεν την είχε ακούσει η Μαρίνα να της λέει: «Μη ρίχνεις τόσο νερό, παιδί μου! Σάλτσα θα φτιάξουμε, όχι σούπα!» ή «Γιατί στραγγαλίζεις τα μαρούλια; Πιάσ' τα απαλά και κόψ' τα σε μεγαλύτερα κομμάτια, γιατί θα γεμίσουν μαυρίλες!» Η Αγγέλα επαναλάμβανε με υπομονή και επιμονή τις συμβουλές της κάθε φορά που η μικρή δεν ανταποκρινόταν απόλυτα στις προσδοκίες της «υψηλής τέχνης» του μικρού της βασιλείου, της κουζίνας της. Απ' τα οκτώ της χρόνια συντρόφευε τη μάνα της η Μαρίνα στην παρασκευή της κάθε

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

λιχουδιάς, αλμυρής ή γλυκιάς, μέχρι που έφθασε στο σημείο που δεν υπήρχε φαγητό που δεν ήξερε πώς να το μαγειρέψει, αφού την παρακολουθούσε με αμέριστη προσοχή και αντέγραφε κάθε τεχνική που την έφερνε πιο κοντά στο ποθητό αποτέλεσμα. Μπορεί βέβαια να ήταν μικρό κορίτσι, αλλά η αντίληψη, η ικανότητά της και η διαρκής επανάληψη την έφθασαν πολύ σύντομα στο επίπεδο να θεωρεί πανεύκολη την όλη διαδικασία, την «ιεροτελεστία» όπως την αποκαλούσε με περισσή υπερηφάνεια η μάνα της, άσχετα αν είχε συνειδητοποιήσει ότι ήταν μια ιδιαίτερα κοπιαστική δουλειά όταν έπρεπε να γίνει σε καθημερινή βάση, όπως ήταν υποχρεωμένοι να την κάνουν οι γονείς της.

Ο Μανόλης Σηφάκης είχε προσλάβει στο εστιατόριό του μια Μεξικανή, την Τέτα, η οποία καθάριζε τον χώρο και τακτοποιούσε τα πιάτα και δύο σερβιτόρους, τον Νίκο και τον Διαγόρα. Ο Μουράτ, ένας νεαρός Τούρκος, συμπλήρωνε την ομάδα όταν είχαν γάμους και βαφτίσια. Ήταν γεγονός ότι χρειάζονταν πιο πολλά χέρια στο μαγαζί για να μην εξοντώνονται όλοι στο πηγαινέλα, αλλά ο Μανόλης δεν ήθελε να αυξήσει τα έξοδά του. Άλλωστε το Σαββατοκύριακο που η πελατεία ήταν αισθητά αυξημένη, η αεικίνητη κόρη του εξυπηρετούσε τους θαμώνες πάντα πρόθυμη και χαμογελαστή και βοηθούσε και στην κουζίνα, παρά τη νεαρή ηλικία της.

Ξαφνικά η Μαρίνα αναπήδησε μπροστά στη βιτρίνα που στεκόταν και ονειροπολούσε βλέποντας την μπλούζα. Σήμερα ήταν 18 Απριλίου και το εστιατόριο είχε κλειστεί απ᾽ τον κρεοπώλη, τον Ισίδωρο, που αρραβώνιαζε την κόρη του. «Μα πώς το ξέχασα;» αναρωτήθηκε θορυβημένη η κοπελίτσα. «Πνιγόμαστε στη δουλειά κι εγώ χαζολογάω; Ποιος ακούει τώρα την γκρίνια της Αγγέλας, και με το δίκιο της!»

Τρέχοντας το κορίτσι, πήρε τον δρόμο της επιστροφής

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

για το σπίτι. Η βαριά απ' τα σχολικά βιβλία τσάντα της της έκοβε τους ώμους καθώς χοροπηδούσαν τα λουριά της, αλλά δεν ήταν ώρα να σταματήσει για να τη φτιάξει και να αργοπορήσει περισσότερο. Άλλωστε το εστιατόριο δεν ήταν μακριά...

Είχε μόλις στρίψει στη γωνία, όταν σταμάτησε απότομα. Είδε πυροσβεστικές, περιπολικά, ασθενοφόρα, πολλά αυτοκίνητα περαστικών σταματημένα στις δύο πλευρές του δρόμου και αρκετά ανεβασμένα στα πεζοδρόμια, και κόσμο, πολύ κόσμο μαζεμένο. *Μα τι συνέβη*; αναρωτήθηκε. *Γιατί είναι όλοι αυτοί συγκεντρωμένοι εδώ*; Σήκωσε τα χέρια της για να προστατέψει τα μάτια της απ' την αντηλιά και στράφηκε προς την πολυκοσμία. Και τότε, εστιάζοντας προς τα δεξιά, εκατό μέτρα πιο κάτω, είδε πυκνό καπνό να βγαίνει απ' το σημείο όπου βρισκόταν η ταβέρνα τους. Για μια στιγμή πάγωσε ολόκληρη. «Τι έγινε, τι έγινε;» φώναξε ξανά και ξανά σε στριγκούς τόνους όταν ξαναβρήκε τη λαλιά της.

Ένας θεατής του σκηνικού στράφηκε να της απαντήσει: «Έγινε έκρηξη του γκαζιού στο εστιατόριο, κοπέλα μου, με κάμποσα θύματα...»

Η Μαρίνα, τρελαμένη απ' την αγωνία, άρχισε να σπρώχνει τον κόσμο για να περάσει. Όταν έφθασε μπροστά στο εστιατόριο, τα διεσταλμένα μάτια της αντίκρισαν χαλάσματα που κάπνιζαν. «Η μάνα μου, ο πατέρας μου, ο Κωστής, πού είναι;» ρώτησε ξέπνοη από τον τρόμο έναν πυροσβέστη.

Αυτός δεν της απάντησε. Φώναξε μόνο μια γυναίκα αστυνομικό και της ψιθύρισε κάτι στ' αυτί. Εκείνη πλησίασε το παιδί, το αγκάλιασε και το έβαλε να καθίσει σε ένα πεζούλι. Έπειτα, με απαλή μα εμφανώς τρεμουλιαστή φωνή, της είπε: «Έγινε ένα ατύχημα, κορίτσι μου. Κάποιος άφησε ανοιχτό το γκάζι από απροσεξία, και όταν επιχείρησαν να ανά-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

ψουν την κουζίνα, προκλήθηκε η έκρηξη. Πρέπει να φανείς δυνατή, μικρή μου!»

«Γιατί να φανώ δυνατή; Πού είναι οι γονείς μου, πού είναι ο αδελφός μου;» τσίριξε το παιδί.

Εκείνη τη στιγμή έφθασε η ψυχολόγος της αστυνομίας. Έκανε ένα νεύμα στην αστυνομικό και αυτή απομακρύνθηκε. Η γυναίκα άρχισε να της μιλάει με ήπια, καθησυχαστική φωνή, αλλά η Μαρίνα δεν άκουγε. Το βλέμμα της καρφώθηκε εκεί που άλλοτε ήταν η είσοδος του εστιατορίου. Είδε πυροσβέστες να βγαίνουν απ' τα ερείπια κουβαλώντας φορεία. «Ένα, δύο, τρία, τέσσερα, πέντε», μέτρησε δυνατά το κορίτσι. Ήταν αρκετά μεγάλη για να συνειδητοποιήσει τη διάσταση της συμφοράς, το μέγεθος της φρίκης. Η διαπίστωση της μαύρης αλήθειας δηλητηρίασε τη σκέψη της, ανακάτεψε τα σωθικά της και μια φοβερή αίσθηση οργής προς τον Θεό ανάμικτη με πίκρα, πόνο, αγωνία, εγκατάλειψη και απόλυτη συντριβή, την τσάκισε σαν κλαράκι στα νύχια μανιασμένου βοριά. «Μπαμπά, μαμά, Κωστή!» ούρλιαξε ολόκληρο το είναι της και η τρομερή κραυγή της απελπισίας της έκανε τους παρισταμένους να ανατριχιάσουν. Έπειτα το νεανικό πρόσωπο σκοτείνιασε σαν από βαριά καταχνιά, μούσκεψε από ανεξέλεγκτα ποτάμια δακρύων, η φωνή έσπασε μέχρι που πνίγηκε εντελώς στο σφιγμένο λαρύγγι, ενώ τα πόδια κόπηκαν θερισμένα απ' τον απόηχο του θανάτου. Η μικρή Μαρίνα δεν άντεξε το ανελέητο χτύπημα και σωριάστηκε στο τσιμέντο, ένας μικρός σωρός από κοριτσίστικα ρούχα, μια αποσυναρμολογημένη, ανθρώπινη μαριονέτα...

Όταν συνήλθε, μέσα απ' τη θολωμένη όρασή της, είδε μία γιατρό να προσπαθεί να στάξει λίγο νερό στα πανιασμένα χείλη της, ενώ μια νοσοκόμα της έτριβε τα χέρια με οινόπνευμα. Η Μαρίνα έκανε σπασμωδικές κινήσεις για να

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

τους απομακρύνει. Τίποτε από όλα αυτά, καμιά φροντίδα δεν ήθελε τούτη τη στιγμή. Τους γονείς της και τον αδελφό της ήθελε, μα εκείνους τους πήραν στα φορεία, καλυμμένους με τον μουσαμά... Ζήτησε να τους δει πριν τους βάλουν στα ασθενοφόρα, αλλά οι υπεύθυνοι αρνήθηκαν. Δεν ήταν θέαμα για τα μάτια ενός παιδιού, έτσι φριχτά που είχε μακελέψει τα σώματά τους η έκρηξη.

Σε λίγο και η Μαρίνα οδηγήθηκε στο νοσοκομείο συνοδευόμενη απ' τη γιατρό. Εκεί τη ρώτησαν αν είχε συγγενείς για να τους ειδοποιήσουν και το κοριτσάκι αποκρίθηκε πως δεν είχε κανέναν άλλο στον κόσμο. Όταν συνέχισαν να τη ρωτούν για φίλους ή έστω γνωστούς, η Μαρίνα έπαψε να απαντά και απλά τους κοιτούσε χωρίς να εστιάζει στα πρόσωπά τους, χαμένη σ' έναν δικό της κόσμο, τον κόσμο της απώλειας. Η ψυχολόγος διαπίστωσε ισχυρό ψυχικό κλονισμό και της έκανε μια ηρεμιστική ένεση. Ήταν επιτακτική ανάγκη το παιδί να κοιμηθεί για λίγες ώρες, για να απομακρυνθούν απ' τον νου της, έστω και προσωρινά, οι οδυνηρές, πρώτες εντυπώσεις του ατυχήματος...

Όταν η Μαρίνα ξύπνησε, είδε δίπλα της την Τέτα, τη Μεξικανή που δούλευε στο εστιατόριό τους να της κρατά με τρυφερότητα το χέρι. Παραδίπλα ήταν η Χάριετ, μια γειτόνισσα και φίλη της μάνας της. Το κορίτσι τη συμπαθούσε γιατί ήταν γλυκιά και πρόσχαρη. Τις ρώτησε ποιοι ήταν στα άλλα φορεία, εκτός απ' τους δικούς της, και η Τέτα απάντησε ότι ήταν ο Τούρκος βοηθός και ο Διαγόρας, το γκαρσόνι. Η Τέτα και ο Νίκος δεν είχαν πάει ακόμα στο μαγαζί, γι' αυτό γλίτωσαν. Οι δυο γυναίκες κατέβαλαν μεγάλες προσπάθειες να δώσουν κουράγιο στο ορφανό, παρηγορώντας το με λόγια γεμάτα στοργή και τρυφερότητα, αλλά ήταν εμφανές ότι ματαιοπονούσαν. Το παιδί κώφευε δίνοντας την

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

αίσθηση ότι βάδιζε σε μονοπάτια ξεστρατισμένου μυαλού, όπου τίποτα δεν είχε πια σημασία και οι λέξεις ήταν κούφιες και περιττές...

Η θλίψη του παιδιού εντάθηκε τις επόμενες ημέρες, που συνειδητοποίησε τη φριχτή πραγματικότητα: το αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι είχε απομείνει ολομόναχη στον κόσμο, έναν κόσμο που ήταν πολύ μικρή για να τον γνωρίζει και να μπορεί να ενταχθεί στους κόλπους του. Δεν είχε πια γονείς, δεν είχε σπίτι να τη στεγάσει, δεν είχε συγγενείς. Το μόνο που είχε ήταν η τσάντα με τα βιβλία της και τα ρούχα που φορούσε. Η κοινωνική λειτουργός που στάλθηκε για να μεριμνήσει για το μέλλον του κοριτσιού πρότεινε να αναζητηθεί ανάδοχη οικογένεια. Η Χάριετ, που ήταν παρούσα στη συζήτηση, αντέταξε ότι μέχρι να συνέλθει η Μαρίνα απ' τον κλονισμό θα ήθελε να τη φιλοξενήσει στο σπίτι της. Η πρότασή της, ως προσωρινή λύση, έγινε αποδεκτή απ' τη λειτουργό, γιατί θα έδινε και σ' αυτούς τον απαραίτητο χρόνο για την εξεύρεση μονιμότερης αποκατάστασης της μικρής.

Στο τέλος της εβδομάδας, η Μαρίνα βγήκε απ' το νοσοκομείο και οδηγήθηκε στο σπίτι της Χάριετ. Περνώντας απ' τον δρόμο που ήταν άλλοτε το εστιατόριο, είδε ένα χάλασμα και αποκαΐδια. Τίποτα δεν είχε απομείνει απ' το όμορφο κτίριο που με τόσους κόπους έφτιαξαν οι γονείς της, τίποτα δεν υπήρχε απ' το σπιτικό της, απ' την προηγούμενη ζωή της. Με μάτια στεγνά, κοιτούσε την καταστροφή και προσπαθούσε να διώξει την απόγνωση, κάνοντας την καρδιά της πέτρα. Στ' αυτιά της ακόμα ηχούσαν τα λόγια του πατέρα της, μότο ζωής γι' αυτόν, που θέλησε να περάσει και στα παιδιά του: «Ο άνθρωπος πρέπει να δέχεται και τα καλά και τα κακά που του στέλνει ο Θεός και να παίρνει κουράγιο απ' την πίστη του σ' Αυτόν. Η ζωή δεν έχει μόνο

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

χαρές...» Τη στιγμή που θυμήθηκε τη συμβουλή του πατέρα της πήρε και τις οριστικές αποφάσεις της, δίνοντας συνάμα και μια βαρυσήμαντη υπόσχεση στον εαυτό της: στο εξής θα γινόταν δυνατή και γενναία για να μπορέσει να τα βγάλει πέρα σε οτιδήποτε επώδυνο ή ανώδυνο την περίμενε στις στροφές του μοναχικού της δρόμου. Δεν είχε καμία άλλη επιλογή...

Αποχαιρέτησε τους γονείς και τον αδελφό της δυο μέρες αργότερα, κρατώντας σ' όλη τη διάρκεια της κηδείας σφιχτά το χέρι της Χάριετ, μια ψηλόλιγνη φιγούρα με σφιγμένα χείλη, κατάχλομο πρόσωπο και κατακόκκινα μάτια, που ωστόσο δεν έχυσαν ούτε ένα δάκρυ. Δεχόταν τα συλλυπητήρια και τα λόγια παρηγοριάς της ελληνικής παροικίας, η οποία είχε πρόθυμα αναλάβει να καλύψει τα έξοδα της ταφής, αμίλητη, με παγερότητα και αδιαφορία, λες και τίποτε απ' τα τεκταινόμενα δεν την αφορούσε. Τα έβρισκε όλα περιττά, γιατί κανένας ξένος, ό,τι και να της έλεγε, δεν μπορούσε να απαλύνει τον απροσμέτρητο πόνο της, δεν μπορούσε να γιατρέψει την πληγή που αιμορραγούσε, δεν μπορούσε να την κάνει να ξεχάσει ούτε για μια στιγμή πως ό,τι αγαπούσε πιο πολύ στη ζωή της δε θα το ξανάβλεπε ποτέ πια. Τους χώριζαν δυο μέτρα χώμα...

Η Χάριετ τη φρόντιζε σαν δεύτερη μάνα, χωρίς όμως φορτικότητα, αφήνοντάς της χώρο για να βυθίζεται στις σκέψεις της και να μην πιέζεται από συγκεκριμένο πρόγραμμα. Χρειαζόταν χρόνο το κορίτσι για να εξοικειωθεί με τα καινούργια δεδομένα, μέχρι να είναι σε θέση να τα αφομοιώσει και να τα αντιμετωπίσει...

Η Μαρίνα έμεινε κοντά στη φίλη της μάνας της δυο μήνες περίπου. Όταν ήταν μόνη στο σπίτι, άνοιγε τη μοναδική περιουσία της, την τσάντα της. Στην πρώτη θήκη, καλυμμένο

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

με ένα μπλε πλαστικό για προστασία από φθορές, φύλαγε κρυφά από όλους το παραμύθι της νονάς Φιλιώς. Το άνοιγε, το ξεφύλλιζε και μετά τα μάτια της στυλώνονταν στο εξώφυλλο, στον θρόνο. Δεν έκανε σχέδια, δεν έκανε όνειρα εκείνες τις ώρες, όπως παλαιότερα. Αντλούσε απλά παρηγοριά απ' το αγαπημένο αντικείμενο, μιας και ήταν η μοναδική της ιδιοκτησία, το μοναδικό της αναμνηστικό από την προηγούμενη ζωή της. Δεν είχε ούτε καν μια φωτογραφία της οικογένειάς της, ώστε κοιτάζοντάς την να έχει την ψευδαίσθηση ότι οι γονείς της και ο Κωστής ήταν ακόμα κοντά της. Όλα τα αντικείμενα του σπιτιού είχαν γίνει στάχτη απ' την έκρηξη εκείνη την αποφράδα ημέρα. Έπειτα έβαλε πάλι το βιβλίο στη θέση του και έκλεισε το φερμουάρ με ευλαβική προσοχή.

Η κοινωνική λειτουργός ήρθε ένα απόγευμα και ανακοίνωσε στη Χάριετ και στη Μαρίνα ότι είχαν βρεθεί ανάδοχοι γονείς. Η καρδιά του παιδιού σφίχτηκε, αλλά το πρόσωπό του παρέμεινε απαθές. Πάνω που είχε συνηθίσει το σπίτι της Χάριετ, έχοντας εγκλιματιστεί λίγο-πολύ με τη ρουτίνα του, ήρθαν οι Αρχές να την αναποδογυρίσουν ξανά. Ήξερε ότι δεν μπορούσε να φέρει αντιρρήσεις αφού αυτός ήταν ο νόμος για τους ανηλίκους χωρίς συγγενείς και ούτε μπορούσε να μένει επ' άπειρον φιλοξενούμενη στον καναπέ της Χάριετ. Είχε και αυτή τρία παιδιά και δούλευε σκληρά οληµερίς για να τα μεγαλώσει χωρίς βοήθεια από κανέναν, μιας και ο πατέρας είχε εγκαταλείψει ξαφνικά την οικογένειά του, τρία χρόνια νωρίτερα, χωρίς εξήγηση, χωρίς να αφήσει μια διεύθυνση για μια έστω απλή επικοινωνία με τα παιδιά του. Οι συνθήκες στο στενόχωρο σπίτι δεν προσφέρονταν για μόνιμη εγκατάσταση της ορφανής, άσχετα αν η Χάριετ εξέφρασε την επιθυμία να κρατήσει το παιδί γιατί νοιαζόταν πραγ-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

ματικά γι' αυτό. Η μικρή, σύμφωνα με τους κανονισμούς των κοινωνικών υπηρεσιών, έπρεπε να έχει δικό της δωμάτιο και να υπάρχει και μια σχετική οικονομική ευμάρεια για να καλύπτονται οι ανάγκες του παιδιού. Αυτές οι προϋποθέσεις δεν υπήρχαν στο διαμέρισμα της Χάριετ, πέραν των καλών προθέσεών της και της στοργής που έτρεφε για την κόρη της φίλης της, γιατί δεν είχε σταθερή δουλειά και επιπλέον η Πρόνοια είχε την υποψία πως αν η γυναίκα έμενε άνεργη, θα χρησιμοποιούσε ίσως τα χρήματα της κρατικής επιχορήγησης που θα διατίθεντο για τη Μαρίνα για προσωπική της χρήση...

Έφθασε η ημέρα που η Μαρίνα έπρεπε να εγκαταλείψει το σπίτι της Χάριετ. Η κοινωνική λειτουργός χτύπησε το κουδούνι στις οκτώ το πρωί. Το κορίτσι είχε ετοιμάσει τα λιγοστά πράγματά του απ' την προηγούμενη ημέρα και είχε ήδη πάρει το πρωινό της με τη Χάριετ και τα παιδιά της, που την αγκάλιαζαν λέγοντάς της να μην τα ξεχάσει εκεί που θα πήγαινε, αλλά σε κάθε ευκαιρία να έρχεται να τα βλέπει. Η Μαρίνα τους το υποσχέθηκε, αλλά δεν ήταν καθόλου σίγουρη ότι θα μπορούσε να κρατήσει τον λόγο της, αφού δεν ήξερε τι θα αντιμετώπιζε όταν θα έφευγε από εκεί.

Η Χάριετ μπήκε στο σαλονάκι όπου αυτή καθόταν ακίνητη και βουβή απ' την ανησυχία και της είπε. «Έχω να σου δώσω κάτι πριν φύγεις». Άνοιξε έναν φάκελο και έβγαλε από μέσα μια μεγάλη φωτογραφία. «Θυμήθηκα ότι την είχα τραβήξει εγώ, δυο χρόνια πριν, στο σπίτι σας την παραμονή των Χριστουγέννων. Κοίτα!»

Η Μαρίνα την πήρε με λαχτάρα στα χέρια της. Γύρω από το εορταστικό τραπέζι καθόταν ο πατέρας της, η μάνα της, με τον Κωστή καθισμένο στα γόνατά της και ο θείος Αλκιβιάδης, λίγες μόνο ημέρες πριν απ' το ατύχημά του. Ήταν

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

όλοι τους ξέγνοιαστοι, με πλατιά χαμόγελα στα πρόσωπά τους. Η Μαρίνα βούρκωσε. *Είναι όλοι πεθαμένοι*! αναλογίστηκε με πίκρα. Αλλά τουλάχιστον η Χάριετ της είχε κάνει ένα πολύτιμο δώρο. Η φωτογραφία θα διατηρούσε ζωντανούς στη μνήμη της τους αγαπημένους της και δε θα άφηνε τον χρόνο να ξεθωριάσει ή ακόμα και να σβήσει την εικόνα τους. Θα ήταν στο εξής η παρηγοριά της τις ώρες της μοναξιάς που υποψιαζόταν πως την περίμεναν...

Φίλησε με αγάπη τη Χάριετ που της στάθηκε στις ώρες της απώλειας και της απόγνωσης και με πολύ μεγάλη δυσκολία απαγκιστρώθηκε απ' το αγκάλιασμά της. Η γυναίκα, χαϊδεύοντάς την με στοργή, τη διαβεβαίωσε ότι θα την επισκεπτόταν όσο πιο συχνά μπορούσε στο καινούργιο της σπίτι. Η Μαρίνα έκρυβε τη νευρικότητα και την αγωνία της πίσω από μια μάσκα απάθειας που είχε φορέσει στο πρόσωπό της. Πήγαινε να ζήσει με άγνωστους ανθρώπους που τρίτοι επέλεξαν για λογαριασμό της και δεν ήξερε επακριβώς τι την περίμενε. *Και γιατί θα πρέπει να με νοιάζει*; έκανε δεύτερες σκέψεις. *Τα χειρότερα μου έχουν ήδη συμβεί. Μεγαλύτερο κακό από αυτό που μου έστειλε ο Θεός δεν πρόκειται να πάθω. Όπου και να με στείλουν, δεν έχει καμία σημασία και ούτε πρέπει να με απασχολεί. Ό,τι θέλει ας γίνει*! Μισή ώρα αργότερα έμπαιναν στο σπίτι των ανάδοχων γονέων της. Η «μητέρα», η Κλαίρη, ήταν μια κοντή, παχουλή γυναίκα γύρω στα σαράντα πέντε, με μικρά, αεικίνητα μάτια και δυνατή φωνή. Ο «πατέρας», ο Μαξ, ήταν ψηλός, γεροδεμένος, με ξεπλυμένα γαλανά μάτια και κοκκινωπά μαλλιά. Το ζευγάρι ήταν ανάδοχοι γονείς τριών ακόμα παιδιών: του Ράιαν, ενός δεκαπεντάχρονου αγοριού ιρλανδέζικης καταγωγής που οι γονείς του είχαν σκοτωθεί στον πόλεμο, της Σεσίλ, μιας εξάχρονης έγχρωμης κοπελίτσας που είχε εγκα-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

ταλειφθεί στα σκαλιά της Πρόνοιας, και της Τζοάνας, μιας μελαγχολικής έφηβης που η ναρκομανής μητέρα της αδυνατούσε να τη φροντίσει όταν τη γέννησε και την έδωσε στην Πρόνοια και η οποία αργότερα πέθανε από υπερβολική δόση ηρωίνης. Η οικογένεια υποδέχθηκε ζεστά τη Μαρίνα και τα παιδιά της έδειξαν αμέσως το δωμάτιό της. Η Μαρίνα χαλάρωσε κάπως απ' το θερμό καλωσόρισμα, αλλά κυρίως απ' την παρουσία των τριών παιδιών. Τουλάχιστον δε θα ήταν μόνη στο ξένο σπίτι με ανθρώπους που θα έπαιζαν τον ρόλο των «γονέων» της, ανθρώπους που έβλεπε πρώτη φορά στη ζωή της...

Τα τέσσερα παιδιά κάθονταν πιο πέρα απ' τους μεγάλους, σε ένα μικρότερο σαλόνι και παρακολουθούσαν ένα έργο στην τηλεόραση, όταν η κοινωνική λειτουργός μπήκε να αποχαιρετήσει τη Μαρίνα, ενημερώνοντάς την συνάμα ότι θα την επισκεπτόταν μια φορά τον μήνα για να βεβαιώνεται ότι όλα ήταν καλά. Της είπε επίσης ότι απ' την επόμενη εβδομάδα θα ξανάρχιζε το σχολείο, γιατί δεν μπορούσε να απέχει για περισσότερο καιρό απ' τα μαθήματά της.

Πέρασαν έξι μήνες. Η Μαρίνα ακολουθούσε το πρόγραμμα του σπιτιού, σχολείο, μελέτη και μετά δουλειές του νοικοκυριού. Η Κλαίρη δεν έκανε τίποτε απολύτως απ' τις δουλειές του σπιτιού, εκτός απ' το να δίνει εντολές στον Ράιαν, στη Μαρίνα και στην Τζοάνα. «Εσύ θα κάνεις αυτό, εσύ εκείνο, εσύ το άλλο», πρόσταζε τα παιδιά και απαιτούσε οι διαταγές της να εκτελούνται χωρίς αντίρρηση. Μια μέρα η Μαρίνα, αγανακτισμένη απ' την απαράδεκτη και εξοντωτική για τις δυνάμεις τους κατάσταση, είπε στον Ράιαν πως θα έπρεπε να αναφέρουν στην κοινωνική λειτουργό αυτά που συνέβαιναν στο σπίτι. Στην ουσία είχαν καταντήσει δουλάκια της Κλαίρης, που τους φώναζε, απειλούσε ότι θα τους πε-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

τάξει στον δρόμο και έριχνε και κανένα χαστούκι αν έβλεπε ότι τα παιδιά δυσανασχετούσαν. Ξεθεώνονταν να τα βγάλουν πέρα με το σχολείο, το διάβασμα, τα μαγειρέματα, το πλύσιμο και το σιδέρωμα των ρούχων και το συγύρισμα του σπιτιού, που αριθμούσε αρκετά τετραγωνικά.

Όταν ανακοίνωσε στον Ράιαν την απόφασή της να δώσει ένα τέλος στο καθημερινό μαρτύριό τους, το αγόρι ανήσυχο την απέτρεψε. «Δεν πρέπει να το κάνουμε αυτό σε καμιά περίπτωση, Μαρίνα μου! Εγώ έχω ήδη αλλάξει τέσσερις φορές ανάδοχους γονείς και τα πράγματα ήταν πολύ χειρότερα από εδώ, σε βεβαιώνω. Μη νομίζεις ότι και να μας αλλάξουν σπίτι θα περνάμε καλύτερα. Οι περισσότεροι ανάδοχοι γονείς κάνουν τα ίδια. Παίρνουν τα λεφτά της Πρόνοιας και σου βγάζουν το λάδι. Πρέπει επίσης να ξέρεις πως αν τους καταγγείλουμε, το πιθανότερο είναι ότι θα μας χωρίσουν και θα μας στείλουν σε διαφορετικά σπίτια, γιατί πολύ λίγοι ανάδοχοι δέχονται να πάρουν τέσσερα παιδιά μαζεμένα. Αυτό θέλεις;» Η Μαρίνα τρόμαξε. Δεν ήθελε με κανέναν τρόπο να τη χωρίσουν απ' τα άλλα παιδιά, όση αγανάκτηση κι αν ένιωθε. Όλο αυτό το διάστημα τα ορφανά είχαν αναπτύξει σχέσεις στοργής και το ένα στήριζε το άλλο όπως και όσο μπορούσε. Ειδικά με τον Ράιαν είχε δεθεί ακόμα πιο στενά με μια ειλικρινή φιλία και τον ένιωθε σαν μεγάλο αδελφό. Η Τζοάνα ήταν πιο κλειστός τύπος, κάπως απόμακρη, σαν να ήταν χαμένη σε έναν άλλο κόσμο, αλλά ήταν εμφανές ότι τους πονούσε με τον τρόπο της, έστω και συγκρατημένο.

Ακολουθώντας τις υποδείξεις του Ράιαν, η Μαρίνα έκλεισε το στόμα της και δεν ανέφερε το παραμικρό στην κοινωνική λειτουργό όταν αυτή έκανε τις καθιερωμένες μηνιαίες επισκέψεις της. Τη διαβεβαίωναν όλα τα παιδιά πως ήταν ευχαριστημένα στο σπίτι και ότι όλα ήταν εντάξει...

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

Το τελευταίο διάστημα η Μαρίνα ξυπνούσε μες στη νύχτα από πνιχτά κλάματα, τα οποία προέρχονταν απ' το δωμάτιο της Τζοάνας. Σφιγγόταν η καρδιά της που άκουγε τη φίλη της να κλαίει, αλλά δίσταζε να τη ρωτήσει για να μην τη φέρει σε δύσκολη θέση ή έστω σε αμηχανία. Η Μαρίνα θεωρούσε ότι αυτά ήταν ξεσπάσματα της μελαγχολικής της φύσης, που έβρισκαν διέξοδο τη νύχτα στην απομόνωση του δωματίου της. Την ημέρα κανείς δεν μπορούσε να κλάψει ή έστω να έχει συννεφιασμένη όψη. Θα άνοιγε ο ασκός του Αιόλου. Ήταν κι εκείνη η αυστηρότητα στο πρόσωπο του Μαξ, που ήταν μόνιμη έκφραση πλέον και τρομοκρατούσε και τους τέσσερις. Και μόνο που τους κοιτούσε με το βλοσυρό του βλέμμα έπνιγε κάθε διάθεση εξωτερίκευσης λύπης, δυσανασχέτησης ή αγανάκτησης από μέρους των παιδιών. Δε βοηθούσε και το γεγονός πως όταν γύριζε ο Μαξ απ' τη δουλειά του, έπινε το ένα ουίσκι μετά το άλλο και γινόταν οξύθυμος και επιθετικός με την παραμικρή αφορμή, ή μάλλον απειλητικός. Τα παιδιά τον φοβούνταν κάθε μέρα και πιο πολύ, καθώς έβλεπαν πως η κατάστασή του χειροτέρευε και απέφευγαν να τον εκνευρίζουν, όσο αυτό βέβαια ήταν δυνατό. Πόσες φορές δεν κλότσησε τον Ράιαν γιατί δεν του σέρβιρε με την απαιτούμενη ταχύτητα τα ποτά του ή δεν του έφερε έγκαιρα τα τσιγάρα του! Η Κλαίρη, η γυναίκα του, παρακολουθούσε ατάραχη τα τεκταινόμενα, καπνίζοντας ή ξεφυλλίζοντας τα περιοδικά της. Ο Ράιαν τότε έσφιγγε τα δόντια και τις γροθιές του από θυμό, ενώ η Μαρίνα προσπαθούσε να τον ηρεμήσει μην τυχόν γίνει κανένας μεγαλύτερος καβγάς και τσακίσει το αγόρι στο ξύλο ο μέθυσος Μαξ.

Είχαν ήδη γίνει δύο μεγάλες φασαρίες, όταν ο Ράιαν δοκίμασε να αντισταθεί και ο μαινόμενος Μαξ του μαύρισε το

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

μάτι τη μία φορά και την άλλη του έσπασε δύο πλευρά. Στο νοσοκομείο όπου τον μετέφεραν, ο Μαξ δήλωσε ότι το αγόρι έπεσε απ' τη σκάλα και χτύπησε και ο Ράιαν δεν έβγαλε άχνα για να τον διαψεύσει. Το επόμενο διάστημα η κατάσταση είχε φθάσει στο απροχώρητο. Το χαμόγελο, έστω και φευγαλέο, είχε χαθεί απ' τα πρόσωπα των παιδιών και επανεμφανιζόταν υποχρεωτικά μια φορά τον μήνα, για να ρίξει στάχτη στα μάτια των εκπροσώπων των Αρχών. Οι μοναδικές ώρες που τα ανήλικα έβρισκαν την ησυχία τους ήταν όταν πήγαιναν στο σχολείο και όταν μελετούσαν στο σπίτι, και τούτο επειδή οι έλεγχοι προόδου του σχολείου περνούσαν απ' το «μικροσκόπιο» της Πρόνοιας και οι ανάδοχοι γονείς δεν είχαν καμιά όρεξη να χάσουν τη μηνιαία επιδότηση, αν οι αρμόδιοι αποφαίνονταν ότι η μόρφωση των παιδιών ήταν πλημμελής. Η σωστή εκπαίδευση ήταν ένας απ' τους βασικούς όρους που περιελάμβαναν οι κανονισμοί σχετικά με την κηδεμονία και υπήρχε κίνδυνος, σε περίπτωση που δεν τηρούνταν απόλυτα, να απομακρύνουν οι υπεύθυνοι τα παιδιά απ' το σπίτι τους.

Ήταν μία η ώρα τη νύχτα, όταν ο Ράιαν ξύπνησε από έναν δυνατό πονόδοντο που νόμιζε ότι θα του τρυπούσε το μυαλό. Σηκώθηκε βογκώντας για να πάει στο μπάνιο να πάρει ένα παυσίπονο. Πριν βγει στον διάδρομο, άκουσε να ανοίγει μία πόρτα, η πόρτα του υπνοδωματίου της Τζοάνας. Κόλλησε στην παραστάδα και έριξε μια ματιά προς εκείνη την κατεύθυνση. Είδε κατάπληκτος την ογκώδη σιλουέτα του Μαξ να κλείνει το άνοιγμα. Παγωμένος απ' τη φρίκη, τον παρακολούθησε που κατέβαινε παραπατώντας τη σκάλα προς το ισόγειο, όπου βρισκόταν η κρεβατοκάμαρα του αντρόγυνου. Νυχοπατώντας πήγε στο δωμάτιο της Τζοάνας. Το κορίτσι ήταν διπλωμένο στα δύο και οι πνιχτοί

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

λυγμοί που έφθασαν στ' αυτιά του του ράγισαν την καρδιά. Δεν ήταν, λοιπόν, ξέσπασμα μελαγχολίας το συχνό, νυχτερινό κλάμα της κοπελίτσας που άκουγαν τα παιδιά, αλλά ποτέ δεν το συζήτησαν μαζί της, από φόβο μήπως την κάνουν να ντραπεί για την αδυναμία της. Ήταν απόγνωση για τα τρομερά που της συνέβαιναν εξαιτίας αυτού του κτήνους, του Μαξ. Ο Ράιαν πλησίασε και την άγγιξε απαλά στον ώμο.

«Εγώ είμαι, Τζοάνα μου, ο Ράιαν. Μη φοβάσαι!» Η Τζοάνα γύρισε και τον κοίταξε με πρόσωπο γεμάτο απελπισία και οδύνη, ανάμικτη με ντροπή. «Ησύχασε, καλή μου, αύριο θα πάρω κι εσένα και τη Μαρίνα να φύγουμε από αυτό το φριχτό μέρος. Ακόμα και ο δρόμος είναι ασύγκριτα καλύτερος από αυτή την κόλαση που ζεις κι εσύ και όλοι μας, με τα καθάρματα που μας επέβαλαν για γονείς. Προσπάθησε τώρα να κοιμηθείς λίγο και αύριο θα συζητήσουμε το θέμα στο σχολείο με κάθε λεπτομέρεια...» Της χάιδεψε τρυφερά τα μαλλιά και γύρισε στο δωμάτιό του. Το μίσος και η οργή έβραζαν μέσα του. Πόσο θα ήθελε τούτη τη στιγμή να ήταν μεγαλύτερος και δυνατότερος, για να μπορεί να αντιμετωπίσει αυτόν τον πρόστυχο και ασυνείδητο αλκοολικό, αυτό το άγριο θηρίο, τον Μαξ! Αλλά δεν ήταν και γι' αυτό έπρεπε να απομακρύνει τα κορίτσια από εκεί το συντομότερο δυνατό, γιατί όπως το έβλεπε το πράγμα, δε θα αργούσε να πάρει σειρά και η Μαρίνα. Και μόνο στη σκέψη, ένιωσε έναν οξύ πόνο να του σκίζει την καρδιά...

Την επόμενη μέρα δεν μπήκαν την πρώτη ώρα στην αίθουσα διδασκαλίας. Κάθισαν και οι τρεις σε μια απόμερη γωνιά του προαυλίου για να μιλήσουν με την άνεσή τους και να κανονίσουν τις επόμενες κινήσεις τους. Η Τζοάνα τους είπε ότι το μαρτύριό της είχε ξεκινήσει την προηγούμενη χρονιά,

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

που ήταν δώδεκα. Ο Μαξ συνεχώς την απειλούσε ότι θα τη σκοτώσει αν έλεγε σε κανέναν το παραμικρό. Η Μαρίνα συγκλονίστηκε απ' το δράμα της φίλης της και ο πόνος και ο τρόμος της Τζοάνας έγιναν και δικός της πόνος και απελπισία, που άγγιξε τα μύχια της ψυχής της. «Μα πώς αφήνει ο Θεός να γίνονται τέτοιες φρικαλεότητες;» αναρωτήθηκε φωναχτά, προσπαθώντας να καταπιεί τα δάκρυα που τρυπούσαν τα μάτια της.

«Όπως άφησε τους δικούς σου και τους δικούς μου να χαθούν!» απάντησε ο Ράιαν έντονα, με ευδιάκριτη δόση κακίας. Κατέστρωσαν ένα πρόχειρο σχέδιο διαφυγής και το απόγευμα γύρισαν στο σπίτι, καταβάλλοντας μεγάλη προσπάθεια για να μη γίνει αντιληπτό το μίσος και η αηδία τους απ' τον Μαξ και την Κλαίρη. Ο Ράιαν ήταν σίγουρος πως αυτή η μέγαιρα γνώριζε τι συνέβαινε και δεν έδινε δεκάρα για τις επαίσχυντες πράξεις του άνδρα της ούτε για το μαρτύριο της ανυπεράσπιστης έφηβης.

Όταν το ζευγάρι πήγε για ύπνο, τα παιδιά είχαν ήδη μαζέψει τα πράγματά τους στους σάκους και ο Ράιαν τους είχε κατεβάσει στον κήπο έναν έναν απ' το μπαλκόνι με σκοινί αμέσως μόλις έπεσε το σκοτάδι, παίρνοντας όλες τις προφυλάξεις για να μη γίνει αντιληπτός απ' τους ασυνείδητους, θετούς γονείς. Έδεσε κατόπιν γερά τρία σεντόνια ώστε να ακουμπούν στο έδαφος και την καθορισμένη ώρα και οι τρεις τους γλίστρησαν κάτω, στην πίσω αυλή, όσο πιο αθόρυβα μπορούσαν. Πήραν τα πράγματά τους και σε ελάχιστα λεπτά βγήκαν στον δρόμο.

«Πού θα πάμε;» ρώτησε η Τζοάνα.

«Πρώτα πρώτα, πρέπει να απομακρυνθούμε απ' τη γειτονιά το συντομότερο!» είπε ο Ράιαν. «Θα πάρουμε το τρένο και θα κατεβούμε στην άλλη άκρη της πόλης, λίγο πριν από

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

το τέρμα. Όσο πιο μεγάλη απόσταση μας χωρίζει απ' το σπίτι, τόσο το καλύτερο!» Έτσι και έκαναν. Μία ώρα αργότερα ήταν αρκετά χιλιόμετρα μακριά απ' το μισητό σπίτι. Κατέβηκαν απ' το τρένο και βρέθηκαν σε μια άγνωστη περιοχή. Μπροστά τους ήταν ένα πάρκο με ελάχιστο φωτισμό. «Θα πάμε να βρούμε μια γωνιά στο πάρκο για απόψε!» είπε ο Ράιαν.

Τα κορίτσια φοβήθηκαν καθώς είδαν τους σκοτεινούς όγκους των δέντρων και των θάμνων ενώ άκουγαν συνεχώς τριγμούς ή και παράξενα θροΐσματα του ανέμου μέσα στις φυλλωσιές, που φάνταζαν απειλητικές με τα αλλόκοτα σχήματά τους, αλλά δεν έβγαλαν μιλιά. Πήδηξαν τα κάγκελα, ρίχνοντας προηγουμένως μια ερευνητική ματιά στον περίγυρο μήπως υπήρχε κάποιος φύλακας. Δεν είδαν ψυχή. Εντόπισαν δυο παγκάκια χωμένα σχεδόν στις πρασινάδες και κάθισαν.

«Θα κοιμηθούμε εδώ απόψε!» είπε ο Ράιαν. «Πριν ξημερώσει, θα φύγουμε και θα πάμε στην περιοχή των αστέγων να κρυφτούμε. Το πρωί σίγουρα ο Μαξ θα ειδοποιήσει την Πρόνοια και θα αρχίσουν να μας ψάχνουν. Δεν ξέρω εσείς τι θέλετε, κορίτσια, αλλά εγώ δεν πρόκειται να αφήσω να με πιάσουν. Τέρμα οι ανάδοχοι γονείς για μένα. Αρκετά καθάρματα γνώρισα. Προτιμάω να πεθάνω στους δρόμους, μα να πεθάνω ελεύθερος!»

«Κι εγώ δεν ξαναπάω σε κανένα σπίτι!» δήλωσε κατηγορηματικά η Τζοάνα και η απόφασή της βρήκε σύμφωνη και τη Μαρίνα. Θα έκαναν ό,τι τους έλεγε ο Ράιαν, που ήταν μεγαλύτερος.

Πριν φύγουν απ' το σπίτι, ο Ράιαν περίμενε να πάει για ύπνο το αντρόγυνο για να μπορέσει να κάνει αυτά που είχε στον νου του. Για να μην τον υποψιαστούν, καθυστέρη-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

σε επίτηδες πλένοντας πιάτα και ποτήρια και συμμαζεύοντας την ακαταστασία που δημιουργούσε ο Μαξ με τους μεζέδες που συνόδευαν τα ποτά του και τις χαρτοπετσέτες και τα ψίχουλα που σκορπούσε στο πάτωμα. Δεν είχε κανένα λόγο να είναι τακτικός, μιας και είχε αρκετά εργατικά χέρια να τον υπηρετούν. Κάτω απ' τον πάγκο της κουζίνας ο Μαξ άφηνε το πορτοφόλι του. Ο Ράιαν το έψαξε και πήρε τα ογδόντα δολάρια που βρήκε στη θήκη. Κατόπιν έψαξε στο ντουλάπι και εντόπισε το βάζο στο οποίο η Κλαίρη έκρυβε τα λεφτά που περίσσευαν απ' τα ψώνια της εβδομάδας. Με μεγάλη ανακούφιση είδε ότι ξεπερνούσαν τα επτακόσια δολάρια. Τα είχε απόλυτη ανάγκη αυτά τα χρήματα, γιατί δε θα μπορούσαν να επιβιώσουν ούτε και να μετακινηθούν με τα μέσα συγκοινωνίας, τουλάχιστον για τον πρώτο καιρό, χωρίς κανέναν οικονομικό πόρο. Τα έβαλε στην τσέπη του και ανέβηκε στο δωμάτιό του για να ετοιμάσει τα πράγματά του. Δε γέμισε τον έναν απ' τους δύο σάκους με τα ρούχα του, αλλά δίπλωσε προσεκτικά τρεις κουβέρτες για να χωρέσουν. Ήξερε πως όταν έφευγαν, δε θα μπορούσαν να μείνουν σε κάποιο μοτέλ ή άλλο κατάλυμα. Θα τους εντόπιζε αμέσως η αστυνομία, αφού όταν επρόκειτο για ανηλίκους, έδιναν στα μέσα τη φωτογραφία τους και τα υπόλοιπα στοιχεία τους. Δυστυχώς γι' αυτούς, ήταν και οι τρεις τους ανήλικοι. Αφού λοιπόν υποχρεωτικά θα κοιμούνταν στην ύπαιθρο, είχαν απόλυτη ανάγκη τα σκεπάσματα. Η θερμοκρασία έπεφτε πολύ τη νύχτα και η παγωνιά θα ήταν διαπεραστική.

Ξύπνησαν μόλις χάραξε. Ήταν πιασμένοι και η πλάτη τους πονούσε επειδή για να κοιμηθούν, έστρωσαν τη μια κουβέρτα στο πλακόστρωτο και σκεπάστηκαν με τις άλλες δύο. Δεν μπορούσαν να βάλουν την κουβέρτα πάνω

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

στη χλόη, γιατί το χορτάρι ήταν βρεγμένο απ' την υγρασία.

«Πρέπει να φυλάξουμε τα πράγματα σε ένα ντουλάπι αποσκευών στον σταθμό. Δεν είναι σκόπιμο να κουβαλάμε τους σάκους όπου πηγαίνουμε, όχι μόνο γιατί είναι βαριοί, αλλά γιατί θα δίνουμε και στόχο και ίσως κάποιος να μας καρφώσει. Θα πάρουμε τα απολύτως απαραίτητα, και αργότερα βλέπουμε...» είπε ο Ράιαν στα κορίτσια.

Ξεκίνησαν για τον σταθμό και σε λιγότερο από μισή ώρα είχαν τακτοποιήσει τα πράγματα στο ντουλάπι και ο Ράιαν φύλαξε το κλειδί στην τσέπη του. Έπειτα τις οδήγησε στην καφετέρια απέναντι και τους πρόσφερε πρωινό. Όταν πήγε η ώρα οκτώ και μισή που άνοιγαν τα γραφεία, το αγόρι τηλεφώνησε στην κοινωνική λειτουργό και της εξέθεσε την όλη κατάσταση, ζητώντας της να φροντίσει να απομακρυνθεί το ταχύτερο η μικρή Σεσίλ απ' το σπίτι, γιατί κινδύνευε μεγαλώνοντας κοντά σε έναν παιδεραστή. Και ο Μαξ ήταν αποδεδειγμένα εγκληματίας και ιδιαίτερα επικίνδυνο άτομο, λόγω της ευκαιρίας που είχε να προσεγγίζει, να εκβιάζει και να τρομοκρατεί μικρά παιδιά με την ιδιότητα του ανάδοχου γονέα. Η λειτουργός ζήτησε να τον συναντήσει για να μπορέσει να μιλήσει και με την παθούσα, την Τζοάνα, καθώς και με τη Μαρίνα, για να επαληθεύσει τις καταγγελίες του Ράιαν και να λάβει η υπηρεσία τα αναγκαία μέτρα. Ο Ράιαν αρνήθηκε κατηγορηματικά να τη δει. Της είπε ότι ποτέ δε θα ξαναγύριζαν σε σπίτια που τους είχαν τα λαιπωρήσει αφάνταστα ούτε είχαν καμία διάθεση να γίνουν πειραματόζωα σε καινούργιους ανάδοχους. Δεν είχαν εμπιστοσύνη σε κανέναν θετό γονέα ούτε στις Αρχές, που τους έστελναν να ζήσουν κοντά σε ανθρώπους που τους εκμεταλλεύονταν, τους βασάνιζαν και, το χειρότερο, σε πολλές περιπτώσεις τους κακοποιούσαν σεξουαλικά, όπως στην

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

περίπτωση της ταλαίπωρης Τζοάνας. Ο Ράιαν έκλεισε το τηλέφωνο με τη συνείδησή του ήσυχη. Τουλάχιστον οι Αρχές είχαν ενημερωθεί για τις αθλιότητες του Μαξ και ήταν βέβαιος πως θα έπαιρναν τη Σεσίλ απ' τα χέρια του για να μη γίνει δεύτερη Τζοάνα...

Πήραν το λεωφορείο αυτή τη φορά και πήγαν σε ένα σημείο της πόλης όπου είχαν βρει καταφύγιο σε ερειπωμένα κτίρια, αυτοσχέδια δωματιάκια κατασκευασμένα με σανίδες ή σε χαρτόκουτα με κομμάτια λαμαρίνας από πάνω εκατοντάδες άστεγοι. Το θέαμα ήταν οικτρό. Φτώχεια, βρόμα, απελπισμένα πρόσωπα και φωνές, άγριες φωνές σε καβγάδες για τη διεκδίκηση μιας θέσης ή ενός ξεροκόμματου πεταμένου στα σκουπίδια. Η Τζοάνα, βαθιά σοκαρισμένη, ξέσπασε σ' ένα λυγμικό κλάμα. «Δε θέλω να μείνω εδώ, Ράιαν!» τσίριξε. «Θα πεθάνω αν πρέπει να ξαπλώνω στα πεζοδρόμια ή μέσα σ' αυτά τα ετοιμόρροπα κτίρια! Δεν μπορώ να βλέπω αυτούς τους εξαθλιωμένους ανθρώπους και μάλιστα να γίνω ίδια μ' αυτούς. Φοβάμαι, και θέλω να φύγω αμέσως από εδώ!»

Ο Ράιαν καταλάβαινε ότι η δύσκολη θέση τους και οι σκληρές ή μάλλον απαράδεκτες συνθήκες διαβίωσης που έβλεπε το κορίτσι να ξετυλίγονται μπροστά στα μάτια του επιβάρυναν κατά πολύ την από καιρό διαταραγμένη ψυχολογία του. Δεν ήξερε όμως και ο ίδιος τι άλλο να κάνει. Διακινδύνευαν να συλληφθούν αν κυκλοφορούσαν σε πιο αξιοπρεπή μέρη. Ήταν βλέπεις και οι τρεις ανήλικοι και επιπλέον φυγάδες απ' τα σπίτια που τους είχαν εγκαταστήσει οι Αρχές... Η Μαρίνα δεν έβγαλε άχνα. Είχε αποδεχθεί με στωικότητα τις δυσκολίες και τις ταλαιπωρίες που ήταν προφανές πως θα αντιμετώπιζαν εφεξής. Έγνοια και στενοχώρια της ήταν η καημένη η Τζοάνα, που δε φαινόταν να διαθέτει τις απαραίτητες αντοχές. Αλλά και ποιο κορίτσι της ηλι-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

κίας της θα άντεχε μετά τις κακουχίες που είχε υποστεί και οι οποίες διέλυσαν τον ψυχικό της κόσμο;

Ξαφνικά, στο μυαλό της ήρθε η Χάριετ. Τον πρώτο μήνα μετά την εγκατάστασή της στο ανάδοχο σπίτι επικοινωνούσαν δύο φορές την εβδομάδα τηλεφωνικά. Μετά όμως η Κλαίρη, με χίλιες δυο απειλές, της απαγόρευσε τα τηλεφωνήματα χωρίς να της δώσει κάποια εξήγηση όταν η Μαρίνα ζήτησε να μάθει τον λόγο για τον οποίο την εμπόδιζε να μιλήσει στη φίλη της. Όταν η Χάριετ είδε πως η μικρή έπαψε να τηλεφωνεί, ανησύχησε και πήγε μαζί με τα παιδιά της να την επισκεφτεί στο ανάδοχο σπίτι. Η Κλαίρη όμως την έδιωξε με περισσή αγένεια, λέγοντάς της ότι η παρουσία της έκανε κακό στη Μαρίνα. Το κορίτσι έπρεπε να ξεκόψει εντελώς απ᾽ το παρελθόν και να προσαρμοστεί στις καινούργιες συνθήκες ζωής. Τέτοιες επισκέψεις την τάραζαν και την αποπροσανατόλιζαν, ισχυρίστηκε. Η Χάριετ ασφαλώς δεν πείστηκε απ᾽ τις δικαιολογίες που της σέρβιρε η Κλαίρη, αλλά δεν μπορούσε να κάνει αλλιώς. Έφυγε με τη δυσπιστία και την απογοήτευση ζωγραφισμένη στο πρόσωπό της, γυρίζοντας το κεφάλι της συνεχώς προς τα πίσω, προς τα παράθυρα, μήπως δει τη Μαρίνα. Η Μαρίνα, που παρακολουθούσε το σκηνικό απ᾽ το παράθυρο του ισογείου, έκανε να πεταχτεί έξω να τρέξει να αγκαλιάσει τη Χάριετ και τα παιδιά, αλλά ο Μαξ την καθήλωσε με τα δυνατά του χέρια. «Θα ᾽χεις κακά ξεμπερδέματα έτσι και το κουνήσεις από εδώ, ή βγάλεις τσιμουδιά!» την απείλησε αγριεμένος. Με δάκρυα το κοριτσάκι παρακολούθησε τη φίλη της να απομακρύνεται, μέχρι που χάθηκε στη στροφή του δρόμου και από εκεί και μετά και απ᾽ τη δική της ζωή...

Η Μαρίνα έψαξε στο σημειωματάριό της και βρήκε το τηλέφωνο της Χάριετ. Πήγε τρέχοντας στον τηλεφωνικό θά-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

λαμο και σχημάτισε το νούμερό της. Το άφησε να χτυπήσει πολλές φορές. Καμία απάντηση. Απογοητεύτηκε, γιατί αν την έβρισκε, θα μπορούσε να της ζητήσει να φιλοξενήσει έστω και για λίγες ημέρες την Τζοάνα, που ήταν σε άθλια κατάσταση, όντας σίγουρη πως η φίλη της δε θα αρνιόταν, έτσι πονόψυχος άνθρωπος που ήταν. Θα δοκίμαζε και αργότερα να τηλεφωνήσει και ίσως τότε να ήταν πιο τυχερή...

Ο Ράιαν ρώτησε την Τζοάνα μήπως είχε κάποιον γνωστό που θα μπορούσε να καταφύγει έστω για ένα μικρό διάστημα, μέχρι να αποφασίσουν τι θα κάνουν. Η Τζοάνα απάντησε ότι η μοναδική φίλη που είχε ήταν η Αλεξάνδρα, η οποία ήταν μαζί της στο προηγούμενο ανάδοχο σπίτι, αλλά ενηλικιώθηκε και έφυγε για τη γενέτειρά της για να βρει εκεί δουλειά, της είχε όμως δώσει το τηλέφωνό της.

«Πάρ' την αμέσως!» την παρότρυνε ο Ράιαν.

Η Τζοάνα δεν έχασε λεπτό. Πήγε στον θάλαμο και σε ελάχιστο χρόνο επέστρεψε με λαμπερό πρόσωπο και εμφανώς αναπτερωμένο ηθικό. «Τη βρήκα! Τη βρήκα!» αναφώνησε ενθουσιασμένη. «Χάρηκε που με άκουσε και μου είπε να πάρω αμέσως το λεωφορείο 77 και να πάω κοντά της, στην πόλη της. Μπορώ να μείνω για όσο καιρό θέλω στο πατρικό της...» Ξαφνικά όμως το πρόσωπό της συννέφιασε. «Και πώς θα αγοράσω το εισιτήριο;» κλαψούρισε. «Έχω μόνο δύο δολάρια στην τσέπη μου!»

«Μη σε απασχολεί αυτό. Θα το τακτοποιήσω εγώ!» την καθησύχασε ο Ράιαν. «Πάμε τώρα να πάρεις τα πράγματά σου και να σε πάμε στην αφετηρία των λεωφορείων...»

Αυτή τη φορά, για να μη χρονοτριβούν, πήραν ταξί. Μόλις πήρε τον σάκο της η Τζοάνα, συνέχισαν τη διαδρομή προς τον σταθμό. Όταν έφθασαν, ο Ράιαν έβγαλε το εισιτήριό της και της έδωσε επιπλέον εκατό δολάρια για να έχει μαζί

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

της, επειδή το ταξίδι ήταν πολύωρο. Το κορίτσι ντράπηκε να τα πάρει, μα ο Ράιαν δε δεχόταν αντιρρήσεις.

«Εσάς πού θα σας βρω για να σας πω τα νέα μου;» ρώτησε η Τζοάνα.

Τα δυο παιδιά κοιτάχτηκαν. Δεν υπήρχε περίπτωση το επόμενο διάστημα να έχουν τηλέφωνο. «Το μόνο που μπορείς να κάνεις είναι να πάρεις τη Χάριετ και να της αφήσεις παραγγελία. Εμείς θα σε πάρουμε αμέσως», είπε η Μαρίνα και της έδωσε τον αριθμό.

«Νομίζω πως το καλύτερο είναι να μου τηλεφωνήσετε εσείς όταν φθάσω στο σπίτι της Αλεξάνδρας. Έτσι δεν υπάρχει περίπτωση να χαθούμε», τους είπε η Τζοάνα και έγραψε το νούμερο σ' ένα χαρτάκι. «Μην τυχόν και με ξεχάσετε, θα περιμένω, μ' ακούτε;» Έπειτα τους αποχαιρέτησε αγκαλιάζοντάς τους θερμά, με βουρκωμένα μάτια.

Όταν το λεωφορείο ξεμάκρυνε, τα παιδιά αναστέναξαν με ανακούφιση. Η Τζοάνα τουλάχιστον, που ήταν η πιο ταλαιπωρημένη απ' όλους, θα έβρισκε προστασία κοντά σε ένα πρόσωπο που την αγαπούσε. Μέσα τους ζωντάνεψε η ελπίδα ότι ο Θεός θα φρόντιζε να διώξει τις εφιαλτικές μνήμες απ' το μυαλό της και θα της χάριζε την ηρεμία και τη γαλήνη που της στέρησε τον τελευταίο χρόνο που η έφηβη ανέβαινε τον Γολγοθά της. Ίσως αργότερα όλες οι ψυχικές και σωματικές πληγές της να έκλειναν και να μπορούσε να ζήσει την υπόλοιπη εφηβική της ηλικία σαν οποιοδήποτε φυσιολογικό άτομο και όχι σαν αντικείμενο ανίερων ορέξεων...

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

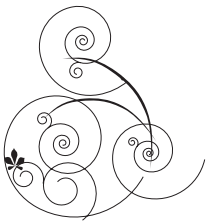

3

Ο Ράιαν με τη Μαρίνα γύρισαν ξανά στα στέκια των αστέγων. Βρήκαν ένα δωματιάκι σε ένα ερειπωμένο σπίτι, που οι τοίχοι φαίνονταν να αντέχουν ακόμα. Την προηγούμενη εβδομάδα ο γέροντας που κατοικούσε σ' αυτό πολλά χρόνια πέθανε και κανένας άλλος δεν ήθελε να μείνει εκεί, λες και φοβόταν το φάντασμα του μακαρίτη. Και τα παιδιά δεν ένιωθαν άνετα με την ιδέα, αλλά η εναλλακτική λύση ήταν το πεζοδρόμιο και τα χαρτόκουτα. Επιπλέον, έμπαινε χειμώνας σε λίγο, και το κρύο θα ήταν ανυπόφορο. Υπήρχε και ένας άλλος ανασταλτικός παράγοντας. Νέα και όμορφα παιδιά όπως ήταν, σίγουρα κινδύνευαν εκτεθειμένα στις διαθέσεις του κάθε απόκληρου ή αλήτη που θα τα έβαζε στο μάτι. Η επιβίωση σε τέτοιες σκληρές συνθήκες είχε μετατρέψει πολλούς σε άγρια θηρία. Ο χώρος ήταν μέσα στη βρόμα και στα σκουπίδια. Τα παιδιά ίδρωσαν να κατεβάζουν κιβώτια με κονσερβοκούτια, κουρέλια, παλιές εφημερίδες, μπουκάλια και μισο-σαπισμένα σκεπάσματα. Αγόρασαν σκούπα, κουβά, σφουγγαρίστρα, καθαριστικά και μπογιά και αφού καθάρισαν το δωμάτιο σχολαστικά, έβαψαν τους τοίχους, την πόρτα και το παράθυρο, στο οποίο ο Ράιαν έβαλε τζάμια πετώντας το σκισμένο νάιλον που το κάλυπτε μέχρι τότε. Έστρωσαν κι ένα πάμφθηνο χαλί που βρήκαν στα μεταχειρισμένα και προμηθεύτηκαν σεντόνια και μαξιλάρια.

«Πάπλωμα και ό,τι άλλο λείπει θα τα αγοράσουμε αργό-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

τερα. Προς το παρόν, έχουμε τις τρεις κουβέρτες που πήρα απ' το σπίτι του Μαξ. Δεν πρέπει να ξοδέψουμε άλλα λεφτά μέχρι να βρω κάποια δουλειά, γιατί δε θα έχουμε να φάμε...»

Ο Ράιαν την επόμενη ημέρα κατέβηκε στην κεντρική αγορά. Μόνο εκεί θα έβρισκε δουλειά, επειδή πάντα υπήρχε ανάγκη για εργατικά χέρια και δεν έκαναν πολλές ερωτήσεις ούτε ζητούσαν χαρτιά. Βρήκε τελικά απασχόληση σε ένα κρεοπωλείο. Για οκτώ και πλέον ώρες κουβαλούσε αρνιά και μοσχάρια απ' τα φορτηγά στο ψυγείο. Παρά το γεγονός ότι ήταν γεροδεμένο παιδί, στο τέλος της ημέρας η πλάτη του ήταν τσακισμένη απ' την κούραση. Το μεροκάματο ήταν χαμηλό, αλλά ο Ράιαν δε διαμαρτυρόταν. Ήταν ευτύχημα που το βράδυ έβαζε στην τσέπη του μερικά δολάρια ως ανταμοιβή των κόπων του. Η πιο μεγάλη του ανακούφιση ήταν όταν στο τέλος της ημέρας έμπαινε στο ντους να πλυθεί και άφηνε το ζεστό νερό να τρέχει στο κορμί του και να απαλύνει τους πόνους των μυών του. Στο ερείπιο που έμεναν δεν υπήρχε τρεχούμενο νερό. Τρεις φορές την εβδομάδα ερχόταν και η Μαρίνα δήθεν για να τον πάρει και να γυρίσουν μαζί στο σπίτι. Με πολύ φόβο και μεγάλη προσοχή την έμπαζε κρυφά απ' την πίσω πόρτα στο μπάνιο για να μπορέσει και αυτή να πλυθεί, ενώ εκείνος φύλαγε απ' έξω μην τυχόν τους πάρει μυρωδιά το αφεντικό και τον διώξει...

Παρ' όλες τις κακουχίες που υφίσταντο, αφού τους έλειπαν ακόμα και οι στοιχειώδεις ανέσεις, όπως το ηλεκτρικό και το νερό, η Μαρίνα ήταν ευχαριστημένη που δε ζούσε στο σπίτι εκείνων των ασυνείδητων και αδίστακτων ανθρώπων, του Μαξ και της Κλαίρης. Τώρα τουλάχιστον είχε την αμέριστη στήριξη και συντροφικότητα του Ράιαν και είχε οριστικά απαλλαγεί απ' την καταπίεση και τη διαρκή τρομοκράτηση των αναδόχων και, το πιο σημαντικό, είχε γλιτώσει η

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

Τζοάνα απ' τα νύχια αυτού του παλιανθρώπου. Παράλληλα όμως, αγκάθι στην καρδιά της ήταν το γεγονός ότι όταν η Τζοάνα της έδωσε το τηλέφωνο της Αλεξάνδρας, κατά λάθος το πέταξε. Μέσα στη φούρια εκείνων των στιγμών, δεν έριξε ούτε ματιά στο σημείωμα ώστε να συγκρατήσει το επίθετο της Αλεξάνδρας, ή αν έριξε, δεν το θυμόταν καθόλου, έτσι μπερδεμένα που ήταν τα πράγματα στο μυαλό της τότε. Όταν συνειδητοποίησε το αποτέλεσμα της απροσεξίας της, που σήμαινε ότι δεν μπορούσε να έρθει σε επαφή με τη φίλη τους, έβαλε τα κλάματα. Ο Ράιαν την παρηγόρησε λέγοντάς της πως όταν η Τζοάνα καταλάβαινε ότι για κάποιο λόγο δεν επικοινώνησαν μαζί της, θα έπαιρνε τη Χάριετ και θα άφηνε παραγγελία. Τα παιδιά έσκαβαν τη μνήμη τους για να μπορέσουν να θυμηθούν αν η Τζοάνα είχε αναφέρει το επίθετο της Αλεξάνδρας ώστε να την αναζητήσουν απ' την τηλεφωνική εταιρεία, μιας και γνώριζαν το όνομα της πόλης που διέμενε, αλλά όλες τους οι προσπάθειες απέβησαν άκαρπες. Στο μυαλό και των δύο υπήρχε κενό όσον αφορούσε στο φλέγον ζήτημα ή υπήρχε και το ενδεχόμενο η Τζοάνα ποτέ να μην είπε το επίθετο της Αλεξάνδρας ούτε και να το έγραψε στο χαρτί που τους έδωσε, μέσα στη βιασύνη της να φύγει το συντομότερο απ' την πόλη που την πλήγωσε τόσο βαθιά...

Η Μαρίνα τηλεφωνούσε δύο φορές την ημέρα στη Χάριετ, αλλά κανείς δε σήκωνε το ακουστικό. Είχε αρχίσει να ανησυχεί γιατί όταν έμενε στο σπίτι της, ακόμα και αν έλειπε η φίλη της, τα παιδιά πάντοτε απαντούσαν σε κλήσεις. Ο Ράιαν που την έβλεπε να στενοχωριέται της είπε ότι μόλις έπαιρνε το πρώτο του ρεπό θα την πήγαινε να επισκεφθεί τη Χάριετ, απορρίπτοντας την πρότασή της να πάει μόνη της αφού αυτός εργαζόταν ολημερίς, λόγω του ορα-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

τού κινδύνου να εντοπιστεί και να συλληφθεί. Ένα άλλο θέμα που την πίκραινε ήταν πως είχαν εγκαταλείψει και οι δυο τους το σχολείο που τόσο τους άρεσε και τους γέμιζε. Ακόμα και το αγαπημένο της παραμύθι με τον θρόνο σπανιότατα πλέον το έβγαζε απ' την τσάντα της για να το κοιτάξει. Τα όνειρα και οι φιλοδοξίες της από τότε που έχασε τους γονείς της είχαν πια ξεθωριάσει. Ήταν τόσο μακρινές εκείνες οι μέρες που έκανε σχέδια για το μέλλον!

Τις ώρες που έλειπε στη δουλειά ο Ράιαν, ο οποίος την είχε συμβουλεύσει να μένει κλεισμένη στο δωματιάκι και είχε μάλιστα βάλει και μια κλειδαριά στην πόρτα για περισσότερη ασφάλεια, η Μαρίνα καθόταν σταυροπόδι στο στρώμα και κοιτούσε με τις ώρες τη φωτογραφία των γονιών της και του μικρού Κωστή. Τους μιλούσε, τους ρωτούσε διάφορα, ζητούσε να της δείξουν τον δρόμο που έπρεπε να πάρει για να επιβιώσει, λες και περίμενε απαντήσεις απ' το άψυχο χαρτί. Στιγμή δεν έφευγαν απ' το μυαλό της και σχεδόν κάθε νύχτα τους έβλεπε στον ύπνο της ολοζώντανους, να δουλεύουν στο εστιατόριο ή να τριγυρίζουν στο σπίτι. Όταν ξυπνούσε, ο πόνος ήταν ακόμα πιο δυνατός, γιατί η ξελογιάστρα ψευδαίσθηση χανόταν με το φως της ημέρας και τη συνειδητοποίηση της πραγματικότητας. Επιπλέον, τη βάραινε αφόρητα η ολοήμερη μοναξιά, μα ποτέ δεν παραπονιόταν στον φίλο της και ας κόντευε να πάθει κατάθλιψη απ' την κλεισούρα. Φοβόταν άλλωστε να βγει στον δρόμο, να πάει στο πάρκο για έναν μικρό περίπατο ή σε κάποιο εμπορικό κέντρο να χαζέψει τις βιτρίνες και να περάσει την ώρα της, μην τυχόν και την πιάσουν και τη στείλουν σε κανένα ίδρυμα ή σε κάποια καινούργια ανάδοχη οικογένεια. Και μόνο με τη σκέψη, ανατριχίλες διέτρεχαν τη ραχοκοκαλιά της. Ακόμα και για τα επόμενα δέκα χρόνια να ανα-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

γκαζόταν να μείνει μέσα, το προτιμούσε χίλιες φορές απ' τις δυσοίωνες προοπτικές που είχε δημιουργήσει η δραπέτευσή τους απ' το ανάδοχο σπίτι, δηλαδή αν ήταν άτυχοι και έπεφταν στα χέρια των Αρχών, θα ακολουθούσε εγκλεισμός και πάλι εγκλεισμός. Απλώς τα μέρη που θα πήγαιναν διέφεραν. Να της έλειπαν τέτοιες προοπτικές... Όταν έπεφτε το σκοτάδι και ο Ράιαν τελείωνε τη βάρδια του, πήγαινε και την έπαιρνε και πιασμένοι χέρι-χέρι κατέφευγαν στο συνηθισμένο τους, απόμερο εστιατόριο για το λιτό βραδινό τους. Έτρωγαν, κουβέντιαζαν, χάζευαν τον κόσμο γύρω τους και κατόπιν γυρνούσαν στο φτωχικό δωματιάκι τους για να κοιμηθούν δίπλα-δίπλα στο στρώμα κατάχαμα, σαν αγαπημένα αδέλφια.

Στο μεταξύ, μετά το τηλεφώνημα του Ράιαν, οι εκπρόσωποι της Πρόνοιας με τη συνοδεία αστυνομικών πήγαν στο σπίτι του Μαξ και της Κλαίρης. Οι αστυνομικοί έκαναν μερικές προκαταρκτικές ερωτήσεις στον Μαξ σχετικά με την καταγγελία του Ράιαν. Αυτός προσποιήθηκε ότι έπεσε απ' τα σύννεφα για τις «ασύστολες» κατηγορίες, όπως τις χαρακτήρισε, ενός προβληματικού εφήβου, επικαλούμενος μάλιστα τη μαρτυρία της κοινωνικής λειτουργού, η οποία ήταν παρούσα. Αυτή συνηγόρησε με τους ισχυρισμούς του Μαξ, καθόσον στις μηνιαίες επισκέψεις της στο σπίτι τα παιδιά τη διαβεβαίωναν ότι περνούσαν καλά με τους ανάδοχους γονείς τους. Ο Νόρτον, ο επικεφαλής αστυνομικός, διέταξε να απομακρυνθεί άμεσα απ' το σπίτι του Μαξ η μικρή Σεσίλ και να μη δοθεί σε άλλους ανάδοχους γονείς, μέχρι να εξεταστεί από γιατρούς και κάποια ψυχολόγος να την προσεγγίσει για να διαπιστωθεί αν το παιδί είχε υποστεί σωματική βία, τρομοκράτηση ή άλλου είδους ψυχολογική πίεση.

Απ' την πρώτη ματιά ο Μαξ δεν ενέπνευσε καμία εμπι-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

στοσύνη στον Νόρτον και το ένστικτό του σπάνια τον ξεγελούσε. Εφόσον υπήρχε καταγγελία που αφορούσε σε ανήλικο, αυτή του Ράιαν, ήταν υποχρεωμένος να συλλάβει τον Μαξ αυτοδίκαια, έστω και αν δεν υπήρχε μήνυση απ' την παθούσα. Όταν ο Μαξ οδηγήθηκε στο τμήμα μαζί με την Κλαίρη για να εξεταστεί και αυτή ως μάρτυρας, ο Μαξ στην ανάκριση συνέχισε να αρνείται τις κατηγορίες. Ισχυρίστηκε μάλιστα ότι σίγουρα ο Ράιαν ήταν αυτός που είχε επιτεθεί στην Τζοάνα και γι' αυτό η μικρή το έσκασε τρομοκρατημένη, προφανώς για να γλιτώσει από κάποια καινούργια επίθεση. Όταν ο ανακριτής του επεσήμανε ότι και τα τρία παιδιά έφυγαν μαζί και ήταν αδιανόητο η Τζοάνα να ακολουθήσει τον Ράιαν τη στιγμή που ήταν ο βιαστής της, ο Μαξ απάντησε ότι πιθανότατα το κορίτσι να έφυγε πριν απ' τους άλλους. Όταν ο νεαρός αντιλήφθηκε ότι η Τζοάνα έφυγε, προφανώς πανικοβλήθηκε με το σκεπτικό ότι θα τον κατήγγειλε στην Πρόνοια ή στην αστυνομία και με κάποιο τρόπο έπεισε και τη Μαρίνα να τον ακολουθήσει. Ο ανακριτής του είπε ότι η εξήγησή του δεν είχε βάση. Ο πρώτος στον οποίο λογικά θα κατέφευγε η μικρή ήταν αυτός, ο ανάδοχος πατέρας, για να την προστατεύσει απ' τις βδελυρές πράξεις σε βάρος της... Ο Μαξ ζορίστηκε απ' τις απανωτές ερωτήσεις και αντιλαμβανόμενος ότι έμπαιναν σε επικίνδυνα εδάφη, άλλαξε τροπάριο και δήλωσε στον αστυνόμο ότι η Τζοάνα του εξομολογήθηκε το βράδυ πριν δραπετεύσουν τα παιδιά πως ο Ράιαν της είχε επιτεθεί και την είχε βιάσει, απειλώντας την ότι θα τη σκοτώσει αν βγάλει άχνα, και ότι μετά σειρά θα είχε η Σεσίλ αν δεν υπάκουε στις διαταγές του, να κρατήσει δηλαδή το στόμα της επτασφράγιστο. Πιθανότατα ο Ράιαν να κατάλαβε ότι η Τζοάνα τον είχε καταγγείλει στον Μαξ και να την απείλησε σε τέ-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

τοιο βαθμό, ώστε το κορίτσι αναγκάστηκε να δραπετεύσει για να γλιτώσει απ' τα χειρότερα. Κατόπιν ο Ράιαν, φοβούμενος ότι ο Μαξ θα ειδοποιούσε τις Αρχές, εξαφανίστηκε παίρνοντας μαζί του και τη Μαρίνα...

«Βλέπω ότι διαρκώς αλλάζετε την κατάθεσή σας», είπε ενοχλημένος ο ανακριτής. «Γιατί όταν ήρθε το κακοποιημένο παιδί σε εσάς, δεν ειδοποιήσατε αμέσως την αστυνομία, όπως οφείλατε, και γιατί δεν καταγγείλατε πρώτος στην Πρόνοια και σε εμάς τόσο το άθλιο συμβάν, όσο και την εξαφάνιση των παιδιών; Ο Ράιαν, ο "βιαστής" κατά τα λεγόμενά σας, ήταν αυτός που ενημέρωσε την κοινωνική λειτουργό και όχι εσείς. Είναι περίεργο επίσης το γεγονός ότι στο σπίτι σας, όταν σας ρωτούσαμε, ούτε καν κάνατε νύξη ενός τόσο σημαντικού περιστατικού που σας εκμυστηρεύτηκε μια ανήλικη, η οποία μάλιστα τελούσε υπό την προστασία σας και ζούσε στο ίδιο σας το σπίτι. Τι είναι αλήθεια και τι ψέματα απ' όσα μας λέτε;»

Ο Μαξ εσκεμμένα αγνόησε τις ερωτήσεις και επέμεινε στις κατηγορίες του εναντίον του Ράιαν, υποβάλλοντάς του μάλιστα και μήνυση για βιασμό. Μετά από αυτή του την ενέργεια, ακολουθώντας το γράμμα του νόμου, η αστυνομία εξέδωσε ένταλμα σύλληψης για τον Ράιαν με τη σοβαρότατη κατηγορία του βιασμού ανηλίκου και αποστάλθηκε σήμα σε όλα τα αστυνομικά τμήματα να αναζητηθούν τα παιδιά και κυρίως η Τζοάνα, που ήταν το θύμα, και αυτό το γεγονός την καθιστούσε κύρια και ουσιαστική μάρτυρα. Μόνο αυτή θα έδινε την πραγματική διάσταση των πραγμάτων, γιατί ο Μαξ «φάσκει και αντιφάσκει», σύμφωνα με την άποψη των αστυνομικών. Ο Μαξ, όταν υπέγραψε την κατάθεσή του, οδηγήθηκε σ' ένα κελί. Την επόμενη ημέρα θα έκρινε ο υπηρεσιακός εισαγγελέας αν προφυλακιζόταν ή θα τον άφηναν ελεύθερο.

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

Όταν έφθασε η Τζοάνα στην πόλη της Αλεξάνδρας, εκείνη την περίμενε στον σταθμό. Η Αλεξάνδρα τρόμαξε να τη γνωρίσει. Είχε να τη δει τέσσερα χρόνια, τότε ήταν μόλις εννέα, και η Τζοάνα στο μεταξύ είχε γίνει ολόκληρη δεσποινίδα. Αγκαλιάστηκαν με στοργή και η Αλεξάνδρα την οδήγησε στο σπίτι της, μια μικρή, περιποιημένη μονοκατοικία όπου η κοπέλα έμενε μόνη. Οι γονείς της που είχαν πεθάνει όταν αυτή ήταν μόλις πέντε ετών της κληροδότησαν στη διαθήκη τους το ακίνητο, το οποίο παρέλαβε μόλις ενηλικιώθηκε και δεν ήταν πλέον υποχρεωμένη να μένει σε ανάδοχους γονείς. Εργαζόταν σε μια τράπεζα και ζούσε μια ήρεμη και μετρημένη ζωή. Δε βιαζόταν να παντρευτεί. Ήθελε να απολαύσει αυτή την πρωτόγνωρη αίσθηση ελευθερίας, που αυτή και μόνο αυτή όριζε τον εαυτό της και τις πράξεις της. Είχε ταλαιπωρηθεί για χρόνια να μετακινείται σε σπίτια αναδόχων, τα περισσότερα των οποίων κάθε άλλο παρά ιδανικές συνθήκες της πρόσφεραν. Γι' αυτό καταλάβαινε και συμπονούσε την Τζοάνα και είχε δεθεί στενά μαζί της στο σπίτι όπου φιλοξενούνταν και οι δυο πριν από μερικά χρόνια. Η Αλεξάνδρα λυπήθηκε πολύ όταν έγινε δεκαοκτώ ετών και έφυγε από κοντά της και η Πρόνοια εγκατέστησε στο μεταξύ την Τζοάνα στο σπίτι του Μαξ.

Οι δυο κοπέλες κάθισαν στο νοικοκυρεμένο σαλονάκι να τα πουν και η Τζοάνα της αφηγήθηκε κλαίγοντας τη φριχτή της εμπειρία. Η Αλεξάνδρα, έξαλλη από θυμό, της είπε να καταγγείλουν αμέσως τον Μαξ γιατί κινδύνευαν και τα άλλα παιδιά που συγκατοικούσαν με αυτόν τον εγκληματία. Η Τζοάνα αντέταξε ότι φοβόταν να μπλέξει με αστυνομίες γιατί ήταν φυγάδα. Ήδη ο φίλος της, ο Ράιαν, είχε αναφέρει το γεγονός στην Πρόνοια και σίγουρα οι λειτουργοί θα έπαιρναν τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των παι-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

διών. Εξήγησε στη φίλη της ότι σε καμία περίπτωση δεν ήθελε να εμφανιστεί και να τη στείλουν ξανά σε άλλους «γονείς». Ήθελε να κρυφτεί μέχρι να ενηλικιωθεί και να μην έχει κανέναν, καλό ή κακό, πάνω απ' το κεφάλι της, γιατί δεν είχε εμπιστοσύνη στους ανθρώπους και η περιπέτειά της ήταν ακόμα πολύ νωπή. Η Αλεξάνδρα σκέφτηκε για λίγο το θέμα. Την ενοχλούσε που ο Μαξ πιθανότατα να έμενε ατιμώρητος, αφού η παθούσα δε θα υπέβαλλε μήνυση και το θέμα είχε πλέον μετατεθεί στη διακριτική ευχέρεια της Πρόνοιας, απ' την άλλη όμως, διαβάζοντας την ικεσία στα μάτια της μικρής ανάκατης με τρόμο, υπέκυψε στη θέλησή της. Θα την προστάτευε με όλα τα μέσα που διέθετε...

Επειδή την Τζοάνα την αναζητούσαν οι Αρχές, θα της άλλαζε το όνομά της σε Κέιτ Μπράουν με μια αίτηση στο δημαρχείο και θα την παρουσίαζε σε όλους ως εξαδέλφη της που έχασε πρόσφατα τους γονείς της και ανέλαβε αυτή την κηδεμονία της, αφού ήταν η πλησιέστερη συγγενής. Ήταν σίγουρη πως κανείς δε θα υποψιαζόταν την αλήθεια. Θα την έγραφε στο σχολείο με το καινούργιο της όνομα και ήταν αποφασισμένη να γίνει στο εξής μάνα και πατέρας για το ταλαιπωρημένο ορφανό.

Στο μεταξύ η κατάσταση επιδεινώθηκε σε βάρος του Ράιαν απ' την εθελουσία εμφάνιση στην αστυνομία του επιστάτη του σχολείου όπου φοιτούσαν τα παιδιά καθώς και της γυναίκας του, η οποία εργαζόταν στην καντίνα και γνώριζε τους μικρούς δραπέτες. Ο επιστάτης κατέθεσε ότι το πρωί της ημέρας που έφυγαν τα παιδιά απ' το σπίτι είχαν δει και ο ίδιος και η σύζυγός του τον Ράιαν να διαπληκτίζεται με την Τζοάνα και να τη σπρώχνει βάναυσα. Το κορίτσι έκλαιγε γοερά και χρειάστηκε η δική του παρέμβαση για να ηρεμήσουν τα πνεύματα. Ο επιστάτης, παλιός γνώριμος

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

της Κλαίρης, της τηλεφώνησε για να την ενημερώσει για το συμβάν ώστε να λάβει τα μέτρα της, καθόσον δεν ήθελε να καταγγείλει το γεγονός στους καθηγητές για να μη δημιουργηθεί θέμα και διώξουν τον Ράιαν απ' το σχολείο. Η Κλαίρη του είπε για τα διαδραματισμένα και τον παρακάλεσε να καταθέσει αυτά που υπέπεσαν στην αντίληψή του. Ο επιστάτης θεώρησε καθήκον του να παρουσιαστεί στην αστυνομία ως μάρτυρας, όπως δήλωσε στους αστυνομικούς, αφού ο Ράιαν κατηγόρησε τον «αξιοπρεπέστατο» κύριο Μαξ για τέτοιου είδους βδελυρή πράξη. Συμπλήρωσε δε ότι όλα τα περίμενε από αυτόν τον προβληματικό έφηβο, ο οποίος έδειχνε από παλαιότερα σημάδια βίαιου και επιθετικού χαρακτήρα και μπλεκόταν διαρκώς σε φασαρίες.

Ο αστυνόμος Νόρτον έκρυψε τη δυσαρέσκειά του για αυτή την εξέλιξη, καθόσον είχε απ' την αρχή πολλές επιφυλάξεις σχετικά με τους ισχυρισμούς του Μαξ, που ήταν προφανέστατα αντιφατικοί και υποχρεωτικά ακολούθησε τη νόμιμη διαδικασία. Παρουσίασε τα στοιχεία στον εισαγγελέα με τη βαρύνουσα μαρτυρία του επιστάτη και ο εισαγγελέας άφησε ελεύθερο τον Μαξ «μέχρι νεωτέρας». Έπρεπε όμως στη συνέχεια να συλληφθεί ο Ράιαν και να εντοπιστεί το ανήλικο θύμα, η Τζοάνα, για να καταθέσει και να κατονομάσει τον πραγματικό διαφθορέα. Εκείνο που δεν έμαθαν οι αστυνομικοί ήταν ότι η Κλαίρη είχε πληρώσει αδρά τον επιστάτη για να καταθέσει υπέρ του Μαξ καθόσον ήταν ο μοναδικός που γνώριζε τα παιδιά απ' το σχολείο. Άλλες παρέες δεν είχαν αυτά εκτός σπιτιού, επειδή οι ανάδοχοι γονείς τους απαγόρευαν να συναναστρέφονται και να σχετίζονται με οποιονδήποτε τρίτο. Δεν ήθελαν εξωτερικές επιρροές που θα διακύβευαν τον απόλυτο έλεγχο που ασκούσαν στα παιδιά σε όλες τους τις κινήσεις και σε όλες τους τις δραστη-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

ριότητες, δεν ήθελαν να ξέρει κανένας παραέξω τις παρανομίες και τις αθλιότητες που γίνονταν στο σπίτι τους και να φθάσει κάτι στ' αυτιά των αρμοδίων και τότε όχι μόνο θα έχαναν την παχυλή, μηνιαία επιταγή, αλλά θα έμπαιναν σίγουρα στη φυλακή για πολλά χρόνια...

Ο Ράιαν συνελήφθη ένα βράδυ που επέστρεφε απ' τη δουλειά στο σπίτι. Έγινε ένα επεισόδιο στο μετρό που επέβαινε και μόλις αυτό σταμάτησε στον σταθμό, μία ομάδα αστυνομικών μπήκε μέσα στα βαγόνια και ζήτησε ταυτότητες απ' τους λιγοστούς επιβάτες. Ο Ράιαν φοβήθηκε να δείξει τα χαρτιά του και προσπάθησε να ξεγλιστρήσει απ' την ανοιχτή πόρτα. Δεν πρόλαβε να κάνει μερικά βήματα, όταν τον άρπαξε ο αστυνομικός που περίμενε απ' έξω. Δοκίμασε να ξεφύγει και εξοργισμένο το όργανο της τάξης απ' την αντίστασή του του πέρασε χειροπέδες και τον οδήγησε στο τμήμα. Εκεί αμέσως διαπιστώθηκε ότι καταζητούνταν και σε δύο ώρες μεταφέρθηκε στο τμήμα που είχε αναλάβει την υπόθεσή του. Όταν άκουσε ο νεαρός τις κατηγορίες που του απήγγειλαν, έφριξε με το θράσος του Μαξ. Εξιστόρησε λεπτομερώς στον ανακριτή τα πραγματικά γεγονότα, στηλιτεύοντας τη συμπεριφορά του Μαξ απέναντι στα φιλοξενούμενα παιδιά και εκφράζοντας έντονα την αγανάκτησή του για τα ασύστολα ψέματα του ανάδοχου γονέα.

Όταν ο αστυνόμος Νόρτον τον ρώτησε πού ήταν η Τζοάνα, του είπε ότι έφυγε για να μείνει με μια φίλη της σε άλλη πολιτεία, την Αλεξάνδρα, καθόσον σε καμιά περίπτωση δεν ήθελε να την πιάσουν και να την αναγκάσουν να μείνει με καινούργιους θετούς γονείς. Είπε ακόμα ότι χάθηκε από απροσεξία το χαρτάκι με το τηλέφωνο της Αλεξάνδρας και δε θυμόταν το επίθετό της, παρά μόνον την ονομασία της πολιτείας και της πόλης, αφού αυτός ο ίδιος είχε αγοράσει

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

το εισιτήριό της. Υπήρχε, είπε, η περίπτωση, η Τζοάνα να είχε παραλείψει να γράψει μέσα στην αναστάτωση εκείνων των στιγμών το επίθετο της Αλεξάνδρας. Δεν ήξερε να πει με σιγουριά τι ακριβώς έγραφε το χαρτί, γιατί ποτέ δεν το πήρε στα χέρια του. Το κράτησε η Μαρίνα, η οποία το πέταξε κατά λάθος.

Παρόλο που οι δικαιολογίες ακούγονταν σαθρές, το ειλικρινές βλέμμα του Ράιαν έπεισε τον Νόρτον ότι έλεγε την αλήθεια, η οποία εξακριβώθηκε ως προς το κομμάτι αγοράς του εισιτηρίου για τη συγκεκριμένη πόλη απ' τα εκδοτήρια του σταθμού λεωφορείων. Ως προς τα υπόλοιπα, το τοπίο ήταν θολό ακόμα, γιατί όταν τον ρώτησε πού ήταν η Μαρίνα για να επιβεβαιώσει τους ισχυρισμούς του, ο Ράιαν είπε ότι είχαν χωρίσει με τα κορίτσια. Η Τζοάνα έφυγε και η Μαρίνα θα πήγαινε να μείνει με μια φίλη της, της οποίας δε συγκράτησε το όνομα. Ο αστυνόμος τον κοιτούσε με εμφανή δυσπιστία τώρα, αλλά σε καμιά περίπτωση ο Ράιαν δε θα αποκάλυπτε πού ήταν η Μαρίνα. Ήξερε ότι η φίλη του δεν ήθελε με κανέναν τρόπο να ξαναγυρίσει σε κάποια ανάδοχη οικογένεια ή σε ίδρυμα. Ήταν λοιπόν αποφασισμένος να κρατήσει το στόμα του κλειστό και να μην αναφέρει πού έμεναν, παρά το γεγονός ότι η μαρτυρία της μικρής του προστατευόμενης ήταν ζωτικής σημασίας για τις κατηγορίες που τον βάραιναν. Ας τον έκαναν ό,τι ήθελαν. Η Μαρίνα θα έβρισκε κάποια στιγμή τη Χάριετ και αυτός θα είχε ήσυχο το κεφάλι του ότι το κορίτσι ήταν σε καλά χέρια...

Οι ώρες περνούσαν και η Μαρίνα αναρωτιόταν γιατί αργούσε να γυρίσει ο Ράιαν. Η ανησυχία έγινε αγωνία όταν είδε ότι πήγε δύο, τρεις, τέσσερις το πρωί. Κάποια στιγμή, αποκαμωμένη απ' την αναμονή, αποκοιμήθηκε. Όταν ξύπνησε, η ώρα ήταν εννέα το πρωί. Πετάχτηκε απ' το στρώμα αλα-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

φιασμένη. Η πλευρά που κοιμόταν ο Ράιαν ήταν άθικτη. *Κάτι έπαθε ή τον έπιασαν*! σκέφτηκε και συναγερμός χτύπησε μέσα της. Άρπαξε το τσαντάκι της και παραμερίζοντας τον φόβο μήπως την εντοπίσουν και τη συλλάβουν, ξεκίνησε για την κεντρική αγορά φροντίζοντας να καλύψει το κεφάλι της με ένα φουλάρι. Πήγε κατευθείαν στο κρεοπωλείο όπου εργαζόταν ο φίλος της. Στήθηκε απέναντι για λίγα λεπτά και εξέτασε το εσωτερικό του μαγαζιού. Ο Ράιαν δεν ήταν εκεί. Κατόπιν πήγε στην πίσω πλευρά, απ' όπου ο φίλος της την έμπαζε κρυφά για να κάνει ντους. Ούτε εκεί τον είδε, είδε όμως έναν νεαρό άνδρα που δούλευε μαζί του και είχαν ανταλλάξει μια δυο κουβέντες μερικές φορές. Ρώτησε για τον Ράιαν και αυτός της απάντησε ότι δεν είχε πάει ακόμα στη δουλειά. Η Μαρίνα τον ξαναρώτησε τι ώρα είχε φύγει το προηγούμενο βράδυ και ο νεαρός αποκρίθηκε ότι ο Ράιαν είχε φύγει τη συνηθισμένη ώρα, στις εννέα. Η καρδιά του κοριτσιού σφίχτηκε απ' τη στενοχώρια. Οι άσχημες σκέψεις που τη βασάνιζαν τη νύχτα κλωθογύριζαν στο μυαλό της και την τάραζαν. *Τι του συνέβη, Παναγία μου; Έπαθε κάποιο ατύχημα ή τον άρπαξε η αστυνομία; Τι θα κάνω τώρα εγώ, Θεούλη μου*; αναρωτιόταν ξανά και ξανά χωρίς να μπορεί να δώσει απαντήσεις στους προβληματισμούς της. Ασυναίσθητα άρχισε να προσεύχεται να είναι καλά το αγόρι και για να πάρει και η ίδια κουράγιο, αλλά το άσχημο προαίσθημα που έκανε την καρδιά της να καλπάζει δεν έλεγε να καταλαγιάσει μέσα της. Αποφάσισε να περιμένει σε ένα κοντινό καφενείο, μήπως και εμφανιστεί ο Ράιαν κάποια στιγμή.

Η αναμονή απέβη άκαρπη. Έφθασε απόγευμα και ο φίλος της ήταν άφαντος. Αποκαρδιωμένη η Μαρίνα ξεκίνησε για το σπίτι, με την αμυδρή ελπίδα ότι ίσως το αγόρι να εί-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

χε πάει εκεί όσο αυτή περίμενε στην αγορά. Όταν αντίκρισε το άδειο δωμάτιο, στην αγωνία της προστέθηκε και ένας ανεξέλεγκτος πλέον μα ρεαλιστικός τρόμος. Τι θα απογινόταν η ίδια αν δε γύριζε ο Ράιαν; Πώς θα ζούσε; Είχε βέβαια μερικά χρήματα, τα οποία ο φίλος της δεν έπαιρνε ποτέ στη δουλειά, αλλά πόσο θα κρατούσαν αυτά; Μια, δυο εβδομάδες, με αιματηρή οικονομία; Και μετά, τι θα γινόταν μετά; Απελπισμένη απ᾽ τις δυσοίωνες σκέψεις, έβαλε τα κλάματα. Έκλαψε για ώρα, μέχρι που τα μάτια της την έτσουξαν σαν να είχαν πάρει φωτιά. Μετά μια ύπουλη σκέψη άρχισε να της ροκανίζει το μυαλό: μήπως ο Ράιαν δεν ήθελε πια να έχει την ευθύνη της και να δουλεύει σαν το σκυλί για να τρέφει και αυτήν και τον εαυτό του και αποφάσισε να εξαφανιστεί για να απαλλαγεί απ᾽ την παρουσία της. Για μια στιγμή η καρδιά της βούλιαξε απ᾽ τη στενοχώρια που της έφερε αυτός ο συλλογισμός, μα γρήγορα απόδιωξε τις ιδέες που δηλητηρίαζαν την ψυχή της νιώθοντας ντροπή. Δεν ήταν τέτοιος χαρακτήρας ο Ράιαν, ποτέ δε θα την εγκατέλειπε μόνη και απροστάτευτη, και μάλιστα σε μια κακόφημη και επικίνδυνη συνοικία. Κάτι άλλο συνέβαινε και προαισθανόταν ότι δεν ήταν για καλό... *Βόηθα, Παναγιά μου, να είναι καλά και ας μην ξαναγυρίσει αν δε θέλει*! έλεγε και ξανάλεγε μέσα της, αλλά δεν παρηγορούνταν ούτε απ᾽ τις κατανυκτικές προσευχές...

Περίμενε τρεις ημέρες ακόμη ενώ πήγαινε καθημερινά στο κρεοπωλείο με τις απαραίτητες προφυλάξεις για να ρωτήσει τον υπάλληλο αν φάνηκε ο Ράιαν. Η απάντηση ήταν στερεότυπα αρνητική. Την τέταρτη ημέρα η Μαρίνα αποφάσισε να πάει στο σπίτι της Χάριετ μετά φόβου Θεού, επειδή ήταν σε πολυσύχναστη συνοικία και έτρεμε τα πιθανά κακά συναπαντήματα. Αφού η φίλη της δεν απαντούσε στις

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

αλλεπάλληλες κλήσεις της, το κορίτσι σκέφτηκε πως μπορεί να είχε αλλάξει τον αριθμό του τηλεφώνου της. Αν δεν έβρισκε κανέναν στο σπίτι, θα έριχνε ένα σημείωμα κάτω απ' την πόρτα με λεπτομερείς οδηγίες ώστε η Χάριετ να πάει να τη συναντήσει στο δωματιάκι. Όταν έφθασε στο διαμέρισμα, χτύπησε το κουδούνι και περίμενε. Λίγα λεπτά αργότερα της άνοιξε μια ηλικιωμένη κυρία. Η Μαρίνα ζήτησε τη Χάριετ και η γυναίκα της είπε ότι δεν έμενε πια εκεί. Πέντε μήνες νωρίτερα είχε χάσει τη δουλειά της και επειδή αδυνατούσε να πληρώσει το ενοίκιο, ο ιδιοκτήτης της έκανε έξωση. Η Μαρίνα ταράχτηκε.

«Μήπως ξέρετε την καινούργια της διεύθυνση;» ρώτησε με έκδηλη αγωνία.

«Λυπάμαι, παιδί μου, δε μας άφησε διεύθυνση. Το μόνο που άκουσα είναι ότι μέχρι να βρει δουλειά, θα έμενε στο σπίτι της αδελφής της, αλλά δεν ξέρω πού ακριβώς...»

Η Μαρίνα πήρε τον δρόμο του γυρισμού με βαριά καρδιά και κομμένα γόνατα. Ήξερε ότι η Χάριετ είχε αδελφή, αλλά δε θυμόταν το επίθετό της ούτε τίποτε άλλο σχετικό με αυτήν. Στενοχωρήθηκε πολύ για τις ατυχίες αυτής της καλόκαρδης γυναίκας, που πάλευε αγόγγυστα να τα βγάλει πέρα με τρία μικρά παιδιά στις πλάτες της, αγωνιούσε για τον Ράιαν, έτρεμε όμως συνάμα και για το τι θα απογινόταν και η ίδια. Δεν είχε την παραμικρή ιδέα πού να στραφεί και από ποιον να ζητήσει συμπαράσταση και βοήθεια...

Πίσω στο δωματιάκι ξέσπασε σ' ένα γοερό κλάμα απόγνωσης. «Πού είσαι, μπαμπά, πού είσαι, μαμά, τώρα που σας χρειάζομαι!» καλούσε τους γονείς της, λες και μπορούσαν να την ακούσουν. Ήταν, βλέπεις, πολύ μικρή ακόμα και είχε ανάγκη από προστασία και φροντίδα, έστω και αν αυτή τη στιγμή η ικανοποίηση αυτών των ουσιωδών αναγκών

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

ήταν στη σφαίρα του αδύνατου... Εκείνη τη νύχτα, τις λίγες ώρες που κατάφερε να κοιμηθεί νικημένη απ' την εξάντληση, έβλεπε συνεχώς περίεργα όνειρα. Άγνωστοι την καταδίωκαν και αυτή, ανήμπορο θήραμα, προσπαθούσε να ξεφύγει ενώ οι διώκτες της πλησίαζαν σε απόσταση αναπνοής... Ξύπνησε πολλές φορές καταϊδρωμένη και τρομαγμένη σαν ανυπεράσπιστο πουλί και το θλιβερό δωματιάκι της φάνηκε για πρώτη φορά ασφαλές καταφύγιο, γιατί η πόρτα ήταν ερμητικά κλειστή.

Σηκώθηκε χαράματα με μια σκέψη στο μυαλό. Έπρεπε το συντομότερο να βρει λύση στο βιοποριστικό της πρόβλημα. Δεν μπορούσε να κάθεται άπραγη περιμένοντας να γυρίσει ο Ράιαν, γιατί μπορεί να μην ξαναγύριζε ποτέ. Και μόνο που αναλογίστηκε αυτό το ενδεχόμενο, ένας οξύς, σχεδόν φυσικός πόνος της έσκισε τα σωθικά. Της έλειπε η παρουσία του, η στοργή του, η φροντίδα του. Ήταν το μοναδικό πρόσωπο που υπήρχε στη ζωή της, και όπως φαινόταν, το είχε χάσει κι αυτό. Ξεφυλλίζοντας κάποια στιγμή το σημειωματάριό της, το μάτι της έπεσε σ' έναν αριθμό τηλεφώνου. Ήταν το νούμερο της ταβέρνας που δούλευαν οι γονείς της όταν πρωτοπήγαν στην Αμερική και η Αγγέλα, η μάνα της, τον είχε γράψει η ίδια με τα ακανόνιστα γράμματά της. «Ταβέρνα του Σταμάτη, Αστόρια». Η Μαρίνα αναπήδησε από ελπίδα. Τον θυμόταν τον κυρ Σταμάτη. Ήταν ένας συμπαθητικός, μειλίχιος άνθρωπος. Αν πήγαινε να τον βρει και του ζητούσε κάποια δουλειά, άραγε θα τη βοηθούσε; Όπως και να είχε, αφού δεν υπήρχε κανένας άλλος στον ορίζοντα στον οποίο θα μπορούσε να απευθυνθεί, αποφάσισε χωρίς χρονοτριβή να επικοινωνήσει μαζί του.

Ετοιμάστηκε και σε ελάχιστα λεπτά κατέβηκε για να του τηλεφωνήσει απ' τον θάλαμο στη γωνία του δρόμου. Με

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

το πρώτο κουδούνισμα, ο κυρ Σταμάτης σήκωσε το ακουστικό. Η Μαρίνα του είπε ποια ήταν και τον ενημέρωσε ότι ήταν ολομόναχη στον κόσμο γιατί οι γονείς της είχαν πεθάνει, ζητώντας του με ικεσία στη φωνή να της επιτρέψει να περάσει απ᾽ την ταβέρνα του να τα πουν από κοντά, γιατί ήταν σε πολύ δύσκολη θέση. «Να έρθεις αμέσως εδώ, κορίτσι μου!» απάντησε ο Σταμάτης και της έδωσε οδηγίες πώς να πάει στην Αστόρια. Η Μαρίνα τακτοποίησε τα λιγοστά πράγματά της στον σάκο της, κλείδωσε και ξεκίνησε για τον σταθμό του τρένου, που ήταν σε αρκετή απόσταση απ᾽ το κτίριο όπου έμενε. Αν παρ᾽ ελπίδα γύριζε ο Ράιαν, είχε δικό του κλειδί για να μπει, αν και η περίπτωση αυτή είχε αρχίσει να απομακρύνεται ως πιθανότητα απ᾽ το μυαλό της.

Μια ώρα αργότερα έφθασε στην ταβέρνα. Ο Σταμάτης και η γυναίκα του, η Φωτεινή, την καλοδέχτηκαν. Η Φωτεινή της ετοίμασε ένα γενναίο πρωινό βλέποντας ότι το κορίτσι ήταν φανερά εξαντλημένο και όταν η Μαρίνα το κατα-βρόχθισε κυριολεκτικά ξεχνώντας τους κανόνες ευγένειας, κάθισαν και οι τρεις γύρω απ᾽ το τραπέζι να μιλήσουν. Το κορίτσι τους αφηγήθηκε με κάθε λεπτομέρεια όλα τα συμβάντα της ζωής του και τελειώνοντας, τους παρακάλεσε να τη βοηθήσουν να βρει κάποια δουλειά για να μπορέσει να συντηρηθεί. Τους είπε ότι ήξερε να μαγειρεύει καλά γιατί βοηθούσε τη μάνα της στην κουζίνα από μικρή, τόσο στη δική τους ταβέρνα όταν η Αγγέλα ήταν στη δούλεψή τους, όσο και στο εστιατόριο που οι γονείς της άνοιξαν αργότερα. Εκείνο που την έκαιγε, είπε, ήταν να βρει μια γωνιά να μείνει. Δεν μπορούσε να επιστρέψει μόνη της στη γειτονιά των αστέγων γιατί φοβόταν. Η Φωτεινή λυπήθηκε το ορφανό.

«Δεν πρόκειται να σε αφήσουμε στους δρόμους κοριτσάκι πράμα, Μαρίνα μου. Πίσω απ᾽ το μαγαζί έχουμε ένα μι-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

κρό δωμάτιο με μπάνιο, που τώρα το χρησιμοποιούμε σαν πρόσθετη αποθήκη. Θα μεταφέρουμε τα κιβώτια κι εγώ θα το ετοιμάσω αμέσως. Πάμε τώρα επάνω στο σπίτι να πλυθείς και να συγυριστείς όσο ο Σταμάτης θα αδειάζει την αποθήκη».

Οι δυο γυναίκες ανέβηκαν στον επάνω όροφο. Η Φωτεινή έδειξε στη Μαρίνα τα κατατόπια και την κρεβατοκάμαρα που θα κοιμόταν μόνο για εκείνο το βράδυ. Δεν μπορούσαν να της το παραχωρήσουν μόνιμα της είπε, γιατί ερχόταν η κόρη της η Μαγδαληνή και έμενε εκεί με τον εγγονό τους. Η Μαρίνα ήταν ανακουφισμένη και βαθιά ευγνώμων που ξένοι άνθρωποι της έδειχναν τέτοια καλοσύνη. Δεν είχε καμιά πρόθεση να εγκατασταθεί στο σπίτι τους και να τους ξεβολέψει. Δύο υπνοδωμάτια είχε όλα κι όλα το διαμέρισμα... Και μόνο το γεγονός ότι θα έμενε με ανθρώπους που γνώριζε απ' το παρελθόν και αυτοί γνώριζαν και τους γονείς της της έδινε μια αίσθηση ασφάλειας που τόσο της έλειπε, ιδίως τον τελευταίο καιρό που είχε μείνει ολομόναχη, χωρίς τον Ράιαν, μην ξέροντας τι θα της ξημέρωνε την επαύριο...

Δύο ημέρες αργότερα εγκαταστάθηκε στο δικό της δωμάτιο, στο οποίο η Φωτεινή είχε φροντίσει να δώσει κοριτσίστικη νότα με χαρούμενα χρώματα στις κουρτίνες και στο κάλυμμα του κρεβατιού. Με έκπληξη διαπίστωσε ότι στην άκρη του δωματίου υπήρχε μια βιβλιοθήκη και ένα γραφείο. Ρώτησε τη Φωτεινή γι' αυτό και η γυναίκα φώναξε τον Σταμάτη.

«Άκουσε, κορίτσι μου!» της είπε ο ταβερνιάρης. «Αν όλα όσα σου συνέβησαν είχαν συμβεί στη δική μου κόρη, θα ήθελα να υπήρχε κάποιος άνθρωπος που θα στεκόταν στο πλευρό της, προσφέροντάς της κάθε δυνατή βοήθεια. Αποφασίσαμε με τη Φωτεινή ότι πρέπει να ξαναπάς στο σχο-

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

λείο. Είναι κρίμα να μείνεις ξύλο απελέκητο στις μέρες μας, που όλα τα παιδιά μορφώνονται. Θα παρακολουθείς λοιπόν τα μαθήματά σου και όταν πέφτει πολλή δουλειά, αν θέλεις, μπορείς να βοηθάς λιγάκι τη Φωτεινή στην κουζίνα...»

Η Μαρίνα πέρα από ένα πνιχτό απ' τη συγκίνηση «ευχαριστώ» δεν κατάφερε να ξεστομίσει άλλα λόγια. Τα πράγματα εξελίσσονταν γι' αυτήν πολύ καλύτερα και απ' τις πιο φιλόδοξες προσδοκίες της. Τα βουρκωμένα μάτια της μαρτυρούσαν τα συναισθήματά της και το χέρι της Φωτεινής που της έσφιγγε τον ώμο το ένιωσε προς στιγμήν σαν το χέρι της μάνας της της Αγγέλας... Δύο εβδομάδες αργότερα, η Μαρίνα ήταν στην τάξη της, ξανά μαθήτρια του σχολείου. Είχε βέβαια μείνει πολύ πίσω στα μαθήματα και έκανε αγώνα δρόμου για να καλύψει τα κενά. Δε σήκωνε κεφάλι απ' τα βιβλία της για ώρες κάθε ημέρα, μέχρι να συμπληρώσει τις ελλείψεις της. Τη βοήθησαν πολύ και οι καθηγητές της, λύνοντας τις πάμπολλες απορίες της, όταν διαπίστωσαν πόσο φιλότιμο και ευσυνείδητο παιδί ήταν η καινούργια μαθήτρια και σε λίγους μήνες είχε πλέον μπει σε μια σειρά. Παρ' όλες τις αντιρρήσεις του Σταμάτη και της Φωτεινής, όταν τελείωνε τα μαθήματά της, πήγαινε στην κουζίνα και βοηθούσε στο μαγείρεμα ή στο σερβίρισμα στην αίθουσα. Στις δώδεκα τη νύχτα που τελείωνε τα καθήκοντά της, έπεφτε στο κρεβάτι της ξεθεωμένη απ' την κούραση, αλλά ικανοποιημένη που ξεπλήρωνε έστω και στο ελάχιστο, κατά τη γνώμη της, την καλοσύνη των ανθρώπων που τη μάζεψαν ουσιαστικά απ' τους δρόμους και της άνοιξαν το σπίτι τους και την καρδιά τους...

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2016/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

Η Μαρίνα, κόρη Κρητικών μεταναστών, ζει στη Νέα Υόρκη. Σε τρυφερή ηλικία δέχεται σκληρά χτυπήματα από τη μοίρα, αλλά η άκρατη φιλοδοξία της να κατακτήσει τον θρόνο της επαγγελματικής επιτυχίας τής δίνει το κουράγιο να συνεχίσει να αγωνίζεται. Για χρόνια απαρνιέται τις χαρές της ζωής προς χάριν της καριέρας της. Όταν φτάνει στην κορυφή, μια εγκληματική πράξη που την ενοχοποιεί γκρεμίζει τα πάντα γύρω της.

Δολοπλοκίες, πάθη, επαγγελματική αντιζηλία και προδοσία την οδηγούν στην απόγνωση καθώς έρχεται αντιμέτωπη με ανεξέλεγκτες καταστάσεις. Μοναδική παρηγοριά της η ανάμνηση του παιδικού της φίλου Ράιαν, που έχει μπλεξίματα με τον νόμο και φυγοδικεί.

Θα καταφέρουν οι δυο φίλοι να ξανασμίξουν και να διεκδικήσουν το δίκιο τους ή θα εξοντωθούν στην άνιση αντιπαράθεση με την κακοτυχία τους;

Ένα μυθιστόρημα όπου ο έρωτας είναι συνοδοιπόρος με την προδοσία, η φιλοδοξία με τον φθόνο, το έγκλημα με την αθωότητα και η άδολη φιλία με την απάτη και το κενό της ψυχής.

ISBN: 978-618-01-1374-7
9 786180 113747
ΚΩΔ. ΜΗΧ/2Η: 17545

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
www.psichogios.gr

ΕΣΕΙΣ ΚΙ ΕΜΕΙΣ ΠΑΝΤΑ Σ' ΕΠΑΦΗ